

Reeshof
COLLEGE

Reeshof
COLLEGE

Reeshof
COLLEGE

HERAS

KOERSPLAN

REESHOF COLLEGE

2017 – 2020

Stichting Onderwijsgroep Tilburg
vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg
met leerwegondersteunend onderwijs

*HET REESHOF COLLEGE.....
MEER DAN EEN DIPLOMA!*

Inhoud

Ons Koersplan	3
Onze school	5
1 Identiteit, missie en visie	7
2 Onderwijs	11
3 De leerling in beeld: leerlingenzorg	19
4 Personeelsbeleid	21
5 Kwaliteit	23
6 Financiën	27
7 Onderliggende documenten	29

Ons Koersplan

Met plezier presenteren wij het Koersplan van het Reeshof College van Stichting Onderwijsgroep Tilburg voor de jaren 2017 – 2020. Wij noemen dit ons Koersplan. Onderwijsgroep Tilburg biedt op de locatie Reeshof College binnen het vmbo onderwijs de basis- en kadergericht leerweg met leerwegondersteunend onderwijs aan. Na acht jaren van oprichting, richting bepalen en inrichten, is de school toe aan meer verfijning en versteviging van het tot nu toe ontwikkelde onderwijsbeleid en de uitvoering daarvan. In dit plan beschrijven wij welke keuzes wij maken voor de toekomst en hoe wij deze keuzes vorm en inhoud geven.

Ons Koersplan is een flexibel document. Het groeit mee met de richting en met de inzichten die wij gaandeweg opdoen. Dit gebeurt vanuit de gedachte van het continu verbeteren (die ten grondslag ligt aan ons kwaliteitsbeleid) en het samen verder ontwikkelen.

Het principe van continu verbeteren brengt met zich mee dat wij de dingen behouden die goed zijn en de dingen die niet blijken bij te dragen

aan het bereiken van de gestelde doelen schrappen. Jongeren in ontwikkeling hebben recht op een school die hen tijd geeft, die voor succeservaringen zorgt en de leerlingen, door effectieve feedback, laat leren van hun fouten. Als ons dit lukt, ervaren we de trots en de vreugde die we belangrijk vinden voor onze school. 'Je vindt je weg door hem te gaan' is daarbij onze overtuiging.

Ook vinden wij het belangrijk dat ons Koersplan inspirerend is voor iedereen die in de organisatie werkt. Op basis van het strategisch beleid geven wij ons onderwijs vorm met eigen verantwoordelijkheden voor alle betrokkenen.

Onder het Koersplan liggen deelplannen*, die het strategisch beleid uitwerken op tactisch en concreet operationeel niveau.

*zie hiervoor hoofdstuk 7

Onze school

Op de locatie het Reeshof College wordt onderwijs aangeboden voor alle niveaus van het vmbo (basisberoepsgericht, kaderberoepsgericht, gemengd-theoretisch en theoretisch).

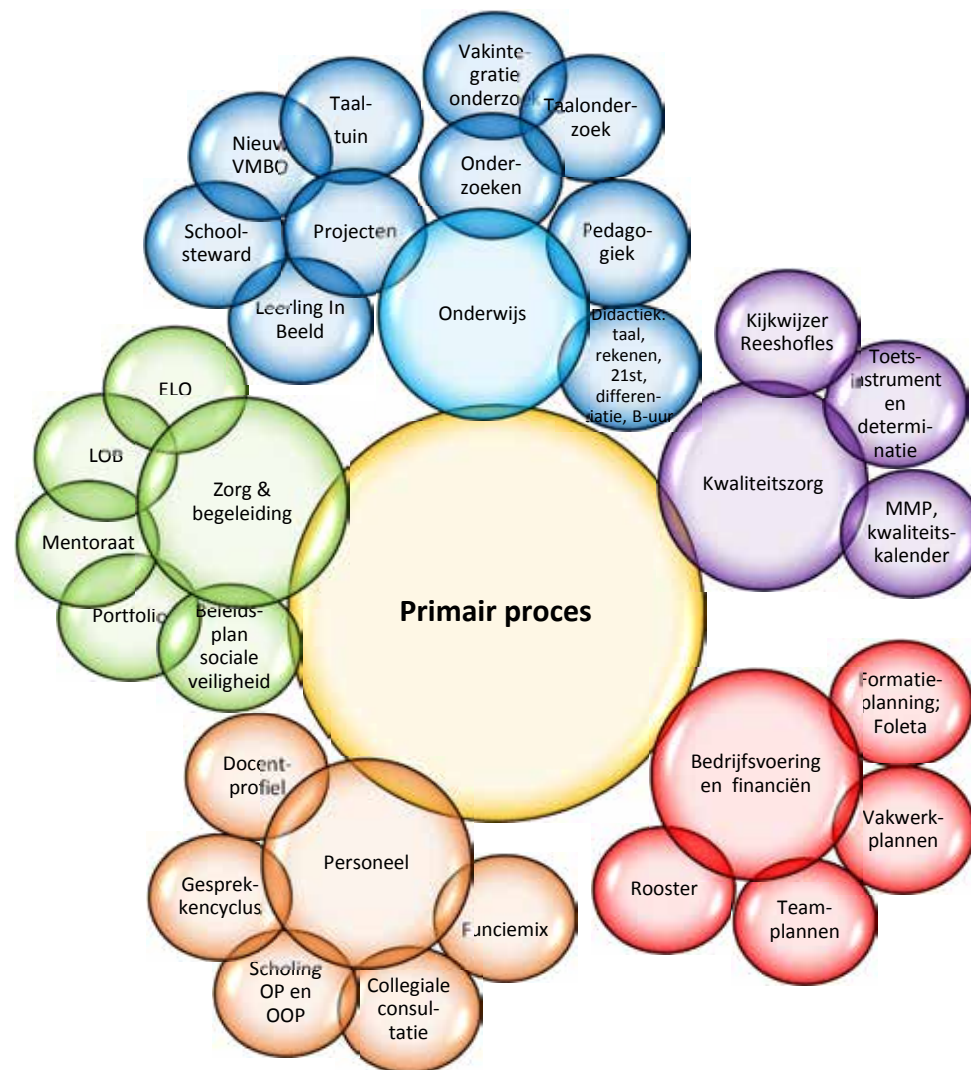
De besturen van de Stichting Onderwijsgroep Tilburg en de Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Tilburg (SOVOT) hebben de handen ineengeslagen om dit mogelijk te maken. Op deze locatie is een school van de Onderwijsgroep Tilburg (zelfstandige vestiging) en een school van het Beatrix College van SOVOT (nevenvestiging) gevestigd. Onderwijsgroep Tilburg verzorgt de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg met leerwegondersteunend onderwijs. SOVOT verzorgt de (gemengde- en) theoretische leerweg. Binnen de kaders van de wettelijke mogelijkheden wordt waar mogelijk samengewerkt. Deze locatiegebonden samenwerking tussen de beide autonome onderwijsorganisaties is gebaseerd op het gezamenlijke uitgangspunt dat onderwijsvoorzieningen doelmatig worden gebruikt en er geen bekostiging wordt verworven die gericht is op bekostigingsmaximalisatie. Voor leerlingen en hun ouders dient duidelijk te zijn aan welke school onderwijs wordt gevolgd. En ook de medezeggenschap van personeel, leerlingen en ouders/verzorgers is, op het niveau van het eigen bevoegd gezag, geborgd.

Wanneer een leerling binnen de locatie het Reeshof College overstapt van basis- of kaderberoepsgerichte leerweg naar de gemengde of

theoretische leerweg en andersom, wordt hij of zij uitgeschreven bij de ene en direct weer ingeschreven bij de andere onderwijsinstelling. De school werkt vanuit 'één locatiedachte'. De schoollocatieregels zijn voor alle leerlingen gelijk of zij nu ingeschreven staan bij de Onderwijsgroep Tilburg of de SOVOT. De directeur van het Reeshof College is namens Onderwijsgroep Tilburg en de SOVOT belast met en verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid van de beide scholen. De nauwe samenwerking tussen de Onderwijsgroep Tilburg en de SOVOT bevordert een goede doorstroming naar zowel mbo als havo 4, waarbij de doorstroom naar het mbo voor ons de koninklijke route is.

Dit is het Koersplan van locatie het Reeshof College van Onderwijsgroep Tilburg.

Onderstaande afbeelding maakt duidelijk dat al ons handelen en al onze werkprocessen in dienst staan van het primaire proces. Dit alles is gericht op een toekomstgerichte ontwikkeling van onze leerlingen. In de diverse onderdelen staan beleidsonderwerpen benoemd welke wij de komende jaren extra aandacht zullen geven en dus verder zullen ontwikkelen.

1 Identiteit, missie en visie

1.1 Identiteit

Het Reeshof College is een school waar mensen trots op zijn en waar ze met plezier naartoe gaan

Dit is het Koersplan van de locatie Reeshof College van Onderwijsgroep Tilburg (bb en kb). Met 'Reeshof College' wordt in de hiernavolgende tekst expliciet de vestiging van de Onderwijsgroep Tilburg bedoeld. Het Reeshof College is een school die midden in de maatschappij staat: in de wijk de Reeshof, zijn omgeving en de regio Tilburg. Onze samenleving kent een heel gevarieerde samenstelling. Op het Reeshof College is iedereen welkom. Wij zijn een school waar mensen, ondanks de verschillen,

respectvol met elkaar omgaan en waar zij veilig kunnen leren en werken. Zij voelen zich zichtbaar verantwoordelijk voor de leefomgeving in en buiten de school. Het Reeshof College is een plek waar zij trots op zijn en waar ze met plezier naartoe gaan.

Na afloop kijken ze er met goede herinneringen op terug. Om dat te blijven garanderen vragen we alle betrokkenen om bovenstaande uitgangspunten te onderschrijven.

1.2 Missie: waar staan we voor?

Het Reeshof College staat voor meer dan een diploma

Leerlingen leren om zich te ontwikkelen, nu en voor hun toekomst. Ze ontwikkelen zich om een goede baan te vinden en om in hun sociale context een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving. Het onderwijs heeft in dit ontwikkelingsproces een belangrijke functie. Het Reeshof College geeft leerlingen door goede loopbaanbegeleiding en het aanleren van kennis, vaardigheden en attitudes een basis om die bijdrage te kunnen leveren.

Het meegeven van beroepsbeelden en bijbehorende beroepshoudingen is daarom een belangrijk speerpunt van de school. Om hieraan concreet vorm en inhoud te geven, realiseren we aanknopingspunten met de praktijk binnen en buiten de school. Dit motiveert leerlingen en betreft hen bij het onderwijsproces. Het Reeshof College werkt in dit proces samen met ouders/verzorgers, maatschappelijke organisaties, het middelbaar beroepsonderwijs en bedrijven.

1.3 Visie: waar gaan we voor?

Op het Reeshof College staan in het onderwijs een praktische leerstijl, uitgestelde keuze, brede beroepsoriëntatie en loopbaanbegeleiding centraal

Leerlingen in het voortgezet onderwijs moeten vaak erg vroeg kiezen welke opleiding en/of richting zij na het vmbo gaan volgen. Op het Reeshof College kunnen leerlingen dat keuzemoment tot halverwege het derde leerjaar uitstellen. We zorgen voor een lesprogramma waarin leerlingen degelijk onderwijs krijgen in algemeen vormende vakken en in leergebieden. Daarnaast maken leerlingen breed kennis met de verschillende beroepsrichtingen waaruit zij later kunnen kiezen. Dat zorgt ervoor dat de uiteindelijke keuze bewuster wordt gemaakt en de kans op teleurstellingen kleiner wordt.

Veel vmbo-leerlingen presteren het best als de school een programma biedt waarin theorie en praktijk gecombineerd zijn. Deze combinatie zorgt

ervoor dat onderwijs leuk, aantrekkelijk en motiverend blijft voor jonge mensen. 'Leren door te doen' is belangrijk. We leggen daarvoor contacten met bedrijven en organisaties in de buurt en daarbuiten.

Ook de school zelf is een oefenplaats waar leerlingen in praktijksituaties leren. Wij bieden leerlingen de gelegenheid om binnen de school hun talenten uit te bouwen en nieuwe talenten te ontdekken. Ieder individu is uniek en ieder heeft bijzondere kwaliteiten. Hiervoor maken wij binnen het rooster bewust ruimte. Dit doen we niet alleen in praktijklokalen, maar ook door leerlingen een praktische rol en verantwoordelijkheid te geven op verschillende plekken in de schoolorganisatie.

Het Reeshof College gaat voor:

- *uitstel van het keuzemoment tot in het derde leerjaar;*
- *koppeling van theorie en praktijk binnen de school;*
- *koppeling van theorie en praktijk buiten de school.*

1.4 Doelen – waar werken we naartoe?

Het Reeshof College bestaat zeven jaar van zijn bestaan en stabiliseert op het gebied van leerlingenaantal. Na een periode van opbouw en organisatie is het nu tijd om de georganiseerde processen en werkwijzen kritisch tegen het licht te houden, te optimaliseren en op elkaar af te stemmen. Met de wisseling van directeur in 2016 is, na een overgangsjaar, een nieuwe koers ingezet. In dit jaar maken we de transitie van Koersplan 2014-2018 naar Koersplan 2017-2020. In deze ontwikkeling werken we vooral aan verfijning en versteviging. Verfijning om de koers scherper en daarmee beter hanteerbaar te maken, versteviging om de koers een duidelijke plaats te geven in de dagelijkse processen en werkwijzen van het Reeshof College. Zie hiervoor de relevante documenten (zie hoofdstuk 7).

Voor de voorliggende Koersplanperiode hebben we de volgende strategische doelen gesteld (zie hoofdstuk 5 voor een meer concrete uitwerking):

- verdere professionalisering van het personeelsbeleid: alle personeelsleden hebben een persoonlijk ontwikkelingsplan en we werken in een sluitende gesprekkencyclus;
- de resultaten vertonen een stijgende lijn;
- het ziekteverzuim vertoont een dalende lijn;
- de tevredenheid over schoolklimaat en veiligheid blijft minimaal op het huidige niveau (2015-2016);
- het onderwijsleerproces voldoet aan de ambities die we in dit Koersplan formuleren.

1.5 Aanpak: hoe doen we dat waar werken we naartoe?

Het Reeshof College is een school die stimuleert het beste uit jezelf te halen

Door leraren en leerlingen bewust te stimuleren het beste uit zichzelf te halen, halen we meer uit mensen dan ze zelf voor mogelijk gehouden hadden!

Dit doen we door:

- de leerlingen uit te dagen méér te doen dan het voorgeschreven onderwijsprogramma;
- de leerlingen de kans te geven te leren op een hoger niveau dan waarmee ze binnenkwamen;

- maatwerk te leveren aan elke leerling om voor hem/haar het hoogst haalbare te bereiken;
- in de professionele dialoog met elke leraar diens belang en dat van de school aan elkaar te verbinden;
- de leraren veel professionaliseringsmogelijkheden te bieden.

2 Onderwijs

Het Reeshof College verzorgt breed intersectoraal vmbo, waarbinnen we recht doen aan verschillen. We dagen leerlingen uit en ondersteunen waar nodig. Zoals we op het Reeshof College zeggen en schrijven: we gaan voor jouw toekomst met jouw talenten.

Ons vmbo

Sinds de komst van de schoollocatie het Reeshof College beschikt de wijk 'Reeshof' over een compleet onderwijsaanbod. Het Beatrix College, de buurschool, biedt vmbo-tl, havo en vwo aan. Op de schoollocatie Reeshof College worden alle niveaus van het vmbo aangeboden. De SOVOT biedt vmbo-(g)tl aan. Wij bieden vmbo-bb, -kb met leerwegondersteunend onderwijs aan.

Nieuw vmbo

Landelijk zijn per 1 augustus 2016 in de bovenbouw van de basisberoepsgerichte leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg en de gemengde leerweg de beroepsgerichte afdelingsprogramma's vervangen door uitstroomrichtingen. Een uitstroomrichting is de combinatie van algemeen vormende vakken en een beroepsgericht programma. Binnen dit deel van het onderwijs komt er veel meer ruimte voor maatwerk voor leerlingen, profilering van scholen en aansluiting bij regionaal vervolgonderwijs en relevante thema's op de regionale arbeidsmarkt.

Het Reeshof College biedt de volgende uitstroomrichtingen aan:

- commercie
- dienstverlening
- technologie

Omdat het Reeshof College een jonge school is en nog maar enkele examenlichtingen heeft opgeleid, gebeurt dit op onze school een jaar later, dus per 1 augustus 2017. Dat betekent dat in de planperiode van dit Koersplan deze transitie gemaakt wordt.

De pijlers van ons onderwijs

Ons onderwijs kenmerkt zich door drie pijlers, die samen zorgen voor een stevig bouwwerk:

- ken jezelf en je mogelijkheden
- meer dan je gedacht had
- werken aan je toekomst

Onderzoek

Directeur Esger van Baest heeft in het kader van zijn Meesterproef voor de Nederlandse School voor Onderwijsmanagement (NSO) onderzocht in welke mate de oorspronkelijke vijf pijlers in de school en in het onderwijsleerproces geborgd zijn.³ Het onderzoek leidde ertoe dat we de vijf pijlers terugbrachten naar drie. Bij elke pijler bespreken we wat het onderzoek heeft laten zien.

PIJLER 1: Ken jezelf en je mogelijkheden

Kernbegrippen

- identiteit en burgerschapsvorming
- talent
- passielijn

Identiteit en burgerschap

Het Reeshof College wil leerlingen meer meegeven dan een diploma. Maatschappelijke redzaamheid, burgerschap, opleiding en beroep vragen immers naast kennis een aantal vaardigheden en competenties. Het Reeshof College zet tijdens alle lessen in op de volgende vaardigheden:

- **persoonlijkheid**: reflectief, creatief, leergierig en nieuwsgierig;
- **zelfredzaamheid**: materiaal op orde, kunnen omgaan met tijd en gemaakte afspraken, stages;
- **sociale vaardigheid**: communiceren, verantwoordelijkheid nemen, bewustzijn van normen en waarden;
- **omgevingsbewustheid**: feedback geven en ontvangen, respect, fatsoen, normen en waarden, regels en afspraken;

- **professionele beroepshouding**: zelfredzaamheid, respect, plannen, regels en afspraken.

Er wordt een plan ontwikkeld met daarin bovenstaande kernwoorden (vaardigheden en competenties) uitgeschreven per leerjaar. In dit plan is te zien waar we per leerjaar op inzetten en welke vooruitgang we willen zien.

Talent

De begeleiding aan leerlingen en personeel is erop gericht om talenten zichtbaar te krijgen en deze verder te stimuleren.

Op het Reeshof College zijn we ervan overtuigd dat iedereen 'iets' heeft waar hij of zij goed in is en dat, wanneer hier aandacht voor is, dit een versterkend effect heeft op het zelfvertrouwen en welzijn.

Passielijn

In leerjaar 1 en 2 bieden we de passielijn aan. Dit betekent dat er voor personeelsleden en leerlingen ruimte is om buiten het verplichte programma met inhoudelijke activiteiten bezig te zijn. Deze activiteiten vinden buiten de reguliere schooltijd plaats.

Op het Reeshof College geloven we dat ieder mens geboeid kan zijn of raken door verschillende activiteiten, dat hij of zij hierdoor gemotiveerd kan raken en ook anderen kan inspireren. We bedoelen dan interesses, passies en liefhebberijen waar hij of zij in uitblinkt. Wij brengen deze graag de school in. Voor leerlingen kunnen ze een bron van motivatie zijn, wat hun zelfvertrouwen ten goede komt. Personeelsleden en leerlingen dagen we uit!

³ Pionieren ontmoet verankeren, Onderzoek naar de mate van borging van het onderwijsconcept op het Reeshof College, Tilburg, juli 2016

Onderzoek

Het onderzoek laat zien dat de geïnterviewden het moeilijk vinden om te reflecteren op pijler 1 (toen nog genoemd *Ontdek het op onze school*) en het belang ervan aan te geven. Het begrip 'ontdekken' is niet tot leven gekomen in de school. Een uitzondering hierop is de passielijn. Deze heeft plaats gevonden in het dagelijks onderwijs, buiten de reguliere lestijd, maar is nog wel te persoonsafhankelijk en daarmee kwetsbaar. Een nieuwe formulering leidt naar verwachting tot meer mogelijkheden om de pijler te vertalen in concreet leerling- en docentgedrag.

Doel

Binnen twee jaar is de passielijn geëvalueerd en bijgesteld. De ambitie is om deze volledig in te zetten vanuit talenten en passies van leerlingen en personeelsleden en niet meer docentgestuurd vanuit de leergebieden M&M, M&N en M&C. Het gewenste gedrag van leerling en docent zal komende beleidsperiode beschreven worden en gehanteerd worden in de begeleiding en beoordeling van leerling en docent.

PIJLER 2: Meer dan je gedacht had

Kernbegrippen

- degelijk onderwijs avo
- uitgestelde keuze
- goede loopbaanbegeleiding
- talentenjaar
- meer doen dan het standaard voorgeschreven pakket
- kans om te leren op een hoger niveau dan dat van het instroomadvies

Talentklas

Kinderen die van de basisschool naar het Reeshof College beginnen allemaal in een basis+/kader-klas (bb+/kb).

We hebben gekozen voor het bij elkaar plaatsen van kinderen met diverse adviezen in het eerste leerjaar, omdat de ervaring leert dat sommige kinderen in het voortgezet onderwijs meer presteren dan verwacht werd op basis van hun resultaten in groep 8. Het Reeshof College wil kinderen de kans geven om hun capaciteiten te laten zien. Het eerste schooljaar is dan ook voor iedereen een '*talentenjaar*'.

In de bb+/kb-klas geven we onderwijs op kaderniveau. Het werken op het hoogste niveau in zo'n 'dakpanklas' past binnen het leren kennen van jezelf en je talenten en 'het beste uit jezelf halen' (zie ook pijler 2). Aan het einde van het eerste leerjaar worden de leerlingen op basis van hun resultaten en hun ontwikkeling geplaatst in leerjaar 2 basis/kader.

Basisberoepsgericht

De basisleerlingen binnen de bb+/kb-talentklas dagen we uit om met de overige leerlingen in de klas samen te werken, om zo ook bij hen 'het beste uit zichzelf' te halen. Daarnaast werken zij, doordat we gedifferentieerd onderwijs aanbieden, zo veel mogelijk op hun eigen niveau. Dit is ook in de 2 bb/kb-klas het geval.

In deze Koersplanperiode wordt onderzocht in welke mate deze aanpak zorgt voor een passend aanbod voor de leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg en of een eventuele aanpassing van het aanbod gewenst is.

Uitstroom

Vanaf leerjaar 3 plaatsen we de leerlingen op het niveau waarop ze zullen uitstromen en dus examens zullen doen. In de laatste twee jaar studeren de leerlingen op basisniveau of kaderniveau. Alleen in de beroepsgerichte profieldelen van de basis- en kaderopleiding zitten leerlingen van beide niveaus bij elkaar. Dit doen we om zo veel mogelijk de maatschappelijke context van na de school te benaderen.

Diplomerings

Het Reeshof College streeft ernaar de leerlingen goed voor te bereiden op hun eindexamen, waarbij zoveel mogelijk leerlingen de mogelijkheid krijgen om op meer dan de verplichte vakken af te studeren. Het is onze ambitie de leerlingen in de basis- en kaderopleiding allemaal een extra avo-vak te laten doen. Daarnaast zet de school stevig in op een goede doorstroom naar het mbo (middelbaar beroepsonderwijs) van het aanbieden van het vak Mens & Toekomst in leerjaar 1 en 2 en de uitstroomprofielen in leerjaar 3 en 4. De school plant verschillende intensieve activiteiten die een doorlopende leerlijn voor leerlingen mogelijk maken en hen goed voorbereiden op de overstap van vmbo naar mbo.

Resultaten

Voor een analyse van de (examen)resultaten verwijzen wij naar hoofdstuk 5 Kwaliteit.

Kernprogramma

In leerjaar 1, 2 en 3tl wordt een begeleidingsuur (B-uur) aangeboden. Wekelijks wordt voor een aantal vakken de leerlingen verdieping en herhaling aangeboden om achterstanden in te halen. Leerlingen in leerjaar 2bb/kb die geen begeleidingsuur nodig hebben, kunnen *Deutsch für Profis* volgen. Zij verdiepen zich in het vak Duits voor een eventuele doorstroom van leerjaar 2 bb/kb naar leerjaar 3 tl. *Deutsch für Profis* loopt het hele jaar door voor dezelfde groep. Leerjaar 3bb en 3kb kennen géén B-uur meer; hier wordt structureel één uur meer Nederlands en één uur rekenen in de week aangeboden.

Uiteraard worden leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) betrokken bij de keuze.

Voor het B-uur worden leerlingen per periode opnieuw ingedeeld, afhankelijk van studieresultaten, input van vakdocenten en inzicht van de mentor. In sommige gevallen komt het voor dat een mentor een leerling vrijstelling verleent voor het B-uur, omdat de leerling voor die vakken geen extra ondersteuning meer nodig heeft.

Profielen

In de transitie van oud naar nieuw vmbo maken we de overstap van intersectorale programma's naar profielen. Dat maakt het vmbo overzichtelijker. De leerling kan kiezen uit een aantal vakkenpakketten die aansluiten bij de verschillende afdelingen in het vmbo.

Onze school verzorgt het profiel *Dienstverlening en Producten (D&P)*.

Van oud naar nieuw:

WERKGROEP NIEUW VMBO	Verschillen ISP tov D&P	
	HUIDIGE PROGRAMMA	NIEUWE PROGRAMMA
	BK: 2 van 3 vakken kiezen Binnen profiel hetzelfde programma 1 cijfer op diploma	BK: Profielvak voor hele school hetzelfde 4 verplichte modules 4 keuzevakken 2 cijfers op diploma (keuze en profiel)

Binnen D&P zijn op onze school de volgende uitstroomrichtingen mogelijk:

Dienstverlening

- kinderen
- sport & Veiligheid
- uiterlijke verzorging
- zorg: verpleging
- zorg: sociaal/maatschappelijk
- horeca

Technologie

- bouw, wonen en interieur
- produceren, installeren en energie
- techniek breed

Commercie

- handel
- secretariael & facilitair
- toerisme/evenementen
- ict
- vormgeving

Keuzedeel examenklassen

In de examenklassen kunnen de leerlingen naast het kern- en profieldeel nog extra keuzes maken.

Leerjaar 4bb en 4kb: De leerling kiest een officieel avo-vak als extra vak in het examenpakket. De leerling maakt de keuze vanuit motivatie of vanuit een mogelijke vervolgopleiding.

In de paragraaf bij pijler 2 'Uitstroom' schetsten we al dat bij de beroepsgerichte profieldelen de basis- en kaderleerlingen samenwerken, om de werkelijkheid zo veel mogelijk te simuleren.

Deze Koersplanperiode bekijken we of deze extra keuze voor sommige leerlingen geen te hoge belasting is. Wellicht zijn zij meer gebaat bij extra individuele hulp bij het leren (plannen, leren leren) om meer uit zichzelf te halen. We zullen onderzoeken welk rendement deze extra keuzes de afgelopen jaren gehad hebben en op basis van de onderzoeksuitkomsten zullen wij ons beleid handhaven of aanpassen.

Samenhang

We streven naar een tweejaarlijkse schoolmusical. Dit is een project waarbij diverse vakken in onderbouw en bovenbouw samenkomen in één samenhangend geheel. Vanuit verschillende invalshoeken zetten we talenten én mogelijke toekomstige banen (toekomstdromen) contextrijk in. Dit stijgt dus ver uit boven acteren op een Bühne.

Onderzoek

Pijler 2 heeft een prominente plaats in het dagelijks onderwijs op het Reeshof College. De oefensituaties en praktijkpleinen zijn omgevingen waar leerlingen gestimuleerd worden het beste uit zichzelf te halen. De samenhang tussen de verschillende vakgebieden verdient daarbij nog extra aandacht en kan de intensiteit nog verder vergroten. Loopbaanbegeleiding en begeleiding in algemene zin worden regelmatig benoemd als belangrijk onderdeel van deze pijler. De rol van de docent als begeleider wordt daarbij als aandachtspunt benoemd.

Doelen

- Definitieve invulling B-uren en KWT-uren.
- We ontwikkelen een programma op maat, waarbij we de leerling en zijn of haar leerproces volgen vanaf zijn of haar instapniveau. We krijgen daarmee inzicht in hoe de leerling leert en wat hij of zij in de begeleiding nodig heeft.

PIJLER 3: Werken aan je toekomst

Kernbegrippen

- leren in de praktijk
- brede beroepsoriëntatie
- kennismaken met verschillende keuzerichtingen
- meegeven van beroepsbeelden en beroepshouding
- samenwerken met ouders, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties

Loopbaanleren en intersectorale praktijkprogramma's

Het loopbaanleren is de basis van ons onderwijs. Binnen de profielen en in leerjaar 1 en 2 bij het vak Mens & Toekomst werken we aan vaardigheden (zie ook Pijler 1, Identiteit en burgerschap) en beroepshouding. Binnen deze lessen maken we de koppeling naar vervolgopleidingen en beroepen. Bij de beroepsgerichte profielmodulen in de basis- en kaderopleiding kiezen we er bewust voor om leerlingen van de beide niveaus samen te laten leren.

Externe stages zijn een wezenlijk onderdeel van het loopbaanleren. De school heeft hierop een duidelijke visie, die nog in detail uitgewerkt gaat worden.

Onderzoek

De meeste onderdelen van pijler 3 hebben een duidelijke plaats in het dagelijks onderwijs op het Reeshof College gekregen. In het werken aan de toekomst wordt verhoudingsgewijs veel aandacht besteed aan attitude-ontwikkeling. Het bijbrengen van discipline en fatsoenlijk gedrag neemt daarbij een prominente plaats in.

Nog onvoldoende ontwikkeld zijn de praktijkleersituaties, de samenhang tussen praktijk en theorie en de samenwerking met ouders, bedrijven en andere scholen. Met name de docenten uit de onderbouw gaven aan dat zij de werkwijze, zoals gebruikt op de werkpleinen in de bovenbouw, meer te willen gaan inbedden in de onderbouw.

Doelen

- De school gaat zich onderscheiden in het loopbaanleren door contextrijk onderwijs. Dat gebeurt door dit uit te bouwen naar projecten in de buurt en de wijk, naar projecten in de bedrijven in en rondom de wijk, en zo mogelijk verder in de stad Tilburg en omgeving.
- Opbouw, doel, nut en inhoud van de stages in de vier leerjaren zijn duidelijker herkenbaar in het onderwijsprogramma. De voorkeursbranche van de leerling krijgt hierin een plek.
- De praktijkprogramma's en de inhoud van het onderwijs zijn aan elkaar gekoppeld en hangen met elkaar samen. Ook is er een zichtbare verbinding met de uitstroomrichtingen commercie, dienstverlening en technologie.
- In de onderbouw is ICT onderdeel van het vak Mens & Toekomst: Hierin leren zij de mogelijkheden van de digitale wereld en worden ze voorbereid op de beroepscomponent in de bovenbouw. Na de praktijkexamens zetten we hiervoor de praktijkruimtes in.

Beleidslijnen

Binnen de drie pijlers zetten we inhoudelijke ontwikkelingen in langs vijf beleidslijnen: rekenbevordering, taalbevordering, digitale geletterdheid, vaardigheden (21st century skills) en nieuw vmbo.

Beleidslijn 1: Rekenbevordering

We streven ernaar om uiterlijk in 2018 aan het eind van leerjaar 4 de leerlingen af te leveren op niveau 2F, met als belangrijk doel dat zij startbekwaam zijn voor een eigen positie in de maatschappij en voor doorstroming naar het mbo. We hebben daarvoor een beleidstraject ingezet dat loopt van 2017 tot 2021. Het rekenbevorderingsplan is in ontwikkeling en zal in de zomer van 2018 gereed zijn.

Beleidslijn 2: Taalbevordering

Ook voor taal streven we ernaar om uiterlijk in 2018 aan het eind van leerjaar 4 de leerlingen af te leveren op niveau 2F. Ook hier is het doel hen startbekwaam te maken voor een eigen positie in de maatschappij en voor doorstroming naar het mbo. Bovendien willen we bereiken dat meerdere vakgroepen zich richten op taalonderwijs (taalgericht vakonderwijs). Het uit te werken beleidstraject loopt van 2017 tot 2021. Het taalbevorderingsplan is in ontwikkeling en zal in de zomer van 2018 gereed zijn.

Beleidslijn 3: Digitale geletterdheid

In de beleidslijn digitale geletterdheid streven we het volgende doel na: in 2020 zijn leerlingen die onze school verlaten compleet digitaal geletterd en beschikken wij over een team bekwame docenten die dit leerproces begeleiden en faciliteren. Het beleidsplan dat momenteel ontwikkeld wordt omvat vier schooljaren (2017-2021). In een nulmeting inventariseren we de bekwaamheden van het personeel; op basis daarvan stellen we een scholingsplan op. Intussen worden opdrachten voor leerlingen geïmplementeerd in het primaire proces. We zorgen ervoor dat leerlingen tijdig (eind leerjaar 2) ver genoeg zijn om te beginnen met het programma voor het praktijkexamen. Het beleidsplan zal in de zomer van 2018 gereed zijn.

Beleidslijn 4: 21st century skills

In de 21e eeuw hebben mensen andere vaardigheden nodig dan in de eeuwen hiervoor. Digitalisering en mondialisering vragen andersoortige competenties. Het gaat om kritisch denken, creatief denken, probleemoplossend vermogen, computational thinking, informatievaardigheden, ICT-basisvaardigheden, mediawijsheid, communiceren, samenwerken, sociale en culturele vaardigheden en zelfregulering. Voor de competenties die horen bij digitale geletterdheid werken we in beleidslijn 3 (zie hierboven). Voor de overige vaardigheden ontwikkelt een werkgroep een doorlopende leerlijn voor het hele Reeshof College. Voor de experimentele ontwikkelfase, die loopt van 2015 tot 2017, is inmiddels een vaardighedenkaart gemaakt.

In de komende jaren (het beleidsplan in ontwikkeling loopt tot 2021) zullen alle vaardigheidslijnen bij elkaar gebracht worden in het leerlingenportfolio en zal dit er in het lesprogramma aanbod opgenomen worden om specifiek aan deze vaardigheden te werken. Het beleidsplan zal in de zomer van 2018 gereed zijn.

Beleidslijn 5:

Deze beleidslijn is reeds beschreven in hoofdstuk 2.

Innovatie-kweekvijver

Naast het werk in het kader van de hierboven beschreven beleidslijnen voeren we innovatieve projecten uit, met als doel te onderzoeken in welke mate deze kunnen leiden tot structurele verbeteringen. Voor al deze projecten zijn de projectplannen in te zien. Het gaat in deze planperiode om:

- taaltuin (rijke taalomgeving)
- leerling in beeld (pedagogisch beleid)
- schoolsteward (burgerschapsvorming en peer learning)
- peer learning (burgerschapsvorming en sociale ontwikkeling)

3 De leerling in beeld: leerlingenzorg

Schoolklimaat en veiligheid

Het Reeshof College hecht aan een positief pedagogisch klimaat en besteedt veel aandacht aan veiligheid. Monitoring laat zien dat zowel ouders als leerlingen tevreden zijn over de school (de tevredenheid ligt hoger dan in de vergelijkingsgroep) en dat de leerlingen zich zeer veilig voelen. In ons Schoolveiligheidsplan lichten we toe hoe we dit bereiken en borgen (zie hoofdstuk 7).

Elke leerling gekend

Onder leerlingenzorg verstaan wij alle zorg rondom een leerling: van mentor tot derdelijnszorg. De school heeft een schoolondersteuningsprofiel, waarin gestructureerd is aangegeven wie waarvoor verantwoordelijk is. Leerlingen en ouders/verzorgers weten bij wie ze terecht kunnen. In de ontwikkeling van de school en leerlingenzorg wordt gestreefd naar een vergroting van de expertise rondom zorg en ondersteuning in de eerste lijn. Dit wordt bewerkstelligd door de expertise van de 2e en 3e lijn over te brengen naar de 1e lijn (zie figuur 1e, 2e en 3e lijns zorg).

De visie op leerlingenzorg is helder geformuleerd: leerlingen in beeld, betrokkenheid bij de dingen die leerlingen meemaken, een veilige leeromgeving waar elke leerling zich gekend en erkend voelt. Door deze aanpak kunnen leerlingen op het Reeshof College zich prima ontwikkelen.

De mentor

Op het Reeshof College heeft elke leerling een mentor. De mentor is de spil in de begeleiding. In leerjaar 1 en 2 is er dagelijks contact met de mentor, in leerjaar 3 en 4 vier keer per week. Veelvuldig contact tussen de mentor en de leerlingen zorgt voor vroegtijdige signalering. De mentor is verantwoordelijk voor het volgen van de ontwikkeling van zijn of haar mentorleerlingen en voert begeleidingsgesprekken met zijn of haar mentorleerlingen individueel en met de klas. De mentor is ook het aanspreekpunt voor de ouders/verzorgers van zijn of haar leerlingen en voert in principe de oudergesprekken. De mentor is verantwoordelijk voor een veilige leer- en leefomgeving in de klas. Hij of zij raadpleegt andere docenten in geval van een gesignaleerd probleem. Bij een incident zoekt de mentor, in overleg met de ouders/verzorgers en de leerling, naar een passende oplossing. Zo nodig roept hij de hulp in van de teamleider en/of de zorgcoördinator. Door de kleinschaligheid van het Reeshof College zijn de lijnen kort en is de betrokkenheid erg hoog.

Aandachtspunt

Mentoren vullen hun taak op heel diverse manieren in. We zoeken naar meer afstemming. Deze Koersplanperiode wordt de wijze waarop de 1e lijnsbegeleiding is ingericht, onderzocht en verder aangepast aan de nieuwe koers. De beschrijving hiervan wordt opgenomen in het schoolondersteuningsprofiel.

Passend onderwijs

Passend onderwijs legt de zorgplicht bij scholen. Dat betekent dat zij er verantwoordelijk voor zijn alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Daarvoor werken reguliere en speciale scholen samen in regionale samenwerkingsverbanden.

Het Reeshof College maakt deel uit van het samenwerkingsverband Portvolio (regio Tilburg). Voor nadere informatie verwijzen we naar het schoolondersteuningsprofiel.

Leerwegondersteuning

Het Reeshof College heeft een lwoo-licentie voor de afdelingen basis en kader. Op het Reeshof College zitten leerlingen met een lwoo-indicatie. Deze indicatie is gebaseerd op leerachterstanden, IQ en/of lichte sociaal-emotionele problematiek. Het Reeshof College kan aan leerlingen met beperkte leerachterstanden, die kunnen functioneren in een klas met een reguliere groepsomvang van 25 leerlingen adequate begeleiding bieden. In Tilburg zijn enkele vmbo-scholen die lwoo-leerlingen kleine klassen kunnen bieden. In geval van grote leerachterstanden, in combinatie met sociaal-emotionele problemen, krijgen zij intensieve begeleiding. Ouders/verzorgers van kinderen die op een van deze zorglocaties beter tot hun recht komen, zullen geadviseerd worden hun kind daar in te schrijven. Voor aangenomen leerlingen met een advies van de basisschool vmbo basis/kader met lwoo geldt dat er door de leden van het zorgteam een lwoo-indicatie wordt aangevraagd bij de TAC. (Toewijzings- en Advies Commissie)

Elke lwoo-leerling stelt met hulp van de mentor en eventueel ouder(s)/verzorger(s) een plan op; het zogenaamde Mijn Ondersteunings Plan. Het MOP is een groeidocument en wordt regelmatig geëvalueerd, aangescherpt en aangevuld.

Aandachtspunt

De structuur van de leerwegondersteuning is in de afgelopen schooljaren aangescherpt. Deze structuur moet cyclisch geëvalueerd worden.

4 Personeelsbeleid

In het personeelsbeleidsplan van het Reeshof College (zie hoofdstuk 7) is verwoord op welke wijze we docenten, onderwijsondersteunend personeel en leidinggevenden inzetten om het onderwijs voor de leerlingen optimaal vorm te geven.

De dagelijkse leiding van de school is in handen van de directeur en de teamleiders. Zij zijn verantwoordelijk voor het waarborgen van de kwaliteit van de condities waaronder docenten en leerlingen hun werk doen. Daarnaast sturen zij vanuit hun onderwijskundig leiderschap de cyclus van opbrengstgericht werken aan en zorgen zij ervoor dat docenten een opbrengstgerichte houding hebben en vanuit deze houding handelen en beslissingen nemen. Een sluitende gesprekkencyclus maakt deel uit van de processen.

De komende Koersplanperiode wordt er expliciet gewerkt aan een passende lijn- en stafinrichting. Concreet betekent dit dat de posities beschreven worden waar dit nog niet het geval is en de functionaris op die positie vanuit de gesprekkencyclus beoordeeld wordt. Reeds is er voor het management een ontwikkeltraject ingezet. De komende beleidsperiode wordt dit, in het licht van dit Koersplan en de bijbehorende ambities, verder doorgezet.

Vanuit onze visie op personeelsbeleid hebben we een profiel ontwikkeld voor onze docenten. Welke docenten hebben we nodig om de school te kunnen zijn die we willen zijn? Welk docentengedrag draagt bij aan de doelen die we nastreven voor en met onze leerlingen? Het geformuleerde profiel is onder andere gebaseerd op de inzichten van Robert J. Marzano. Marzano vertaalde onderzoeksresultaten naar een model voor goed onderwijs en domeinen van effectief lesgeven. Op grond daarvan adviseert hij strategieën om het onderwijs in de klas te verbeteren. De focus ligt op

de leraar en zijn of haar handelen in de klas, met betere leerprestaties en de ontwikkeling van leerlingen als doel.

Onze docenten zijn:

- pedagogisch competent
- didactisch competent
- organisatorisch competent
- sociaal competent
- competent in reflectie en ontwikkeling

Tijdens de explosieve groei van de school zijn veel jonge docenten aangenomen, van wie een aantal nog niet de vereiste bevoegdheid bezat. Met de onbevoegde docenten zijn duidelijke afspraken gemaakt om hun bevoegdheid zo spoedig mogelijk te behalen. Deze collega's hebben op dit moment een tijdelijke aanstelling en zijn naast hun werkzaamheden voor het Reeshof College allen bezig met hun studie. Enkele studerende collega's maken gebruik van de Lerarenbeurs. Sinds 2013-2014 is de werving gericht op docenten met onderwijsbevoegdheid én ervaring in het examenjaar.

Om onze bekwaam- en bevoegdheden vast te leggen en ons daarover te verantwoorden, zullen al onze docenten in 2020 geregistreerd zijn in het lerarenregister.

Voor een kwalitatief goede uitvoering van het onderwijsleerproces kunnen onze docenten rekenen op ons professioneel onderwijsondersteunend personeel. De directeur is verantwoordelijk voor hun aansturing en de evaluatie van hun functioneren.

5 Kwaliteit

Het Reeshof College heeft *continu verbeteren* geformuleerd als grondslag voor zijn kwaliteitsbeleid. Wij leggen dan ook graag en regelmatig verantwoording af over de kwaliteit van ons werk. Ons Koersplan is hierin een instrument en daarmee een flexibel document. Het groeit mee met de richting en de inzichten die we vanuit de monitoring van onze processen en resultaten gaandeweg opdoen.

We monitoren de kwaliteit van ons onderwijs met de volgende instrumenten:

- examenresultaten (Magister, WOLF)
- leerlingvolgsysteem (Magister)
- tevredenheidsonderzoeken leerlingen en ouders
- PDCA-cyclus Koersplan
- jaarlijks Onderwijsverslag
- vensters VO
- interne audit

Jaarlijks ontwikkelen we op basis van de resultaten van de monitoring een jaarplan, waarin we doelstellingen voor dat jaar benoemen. Ook hierop passen we de PDCA-cyclus toe. Onze resultaten en beleidsdocumenten zijn openbaar in te zien op Scholen op de kaart. Daarmee verantwoorden we ons aan ouders/verzorgers en andere belanghebbenden.

Examenresultaten

De examenresultaten in de afdelingen vmbo-b en vmbo-k stemmen tot grote tevredenheid. Voor met name vmbo-t is sprake van een daling van het aantal geslaagden. In ons jaarlijks Onderwijsverslag (zie hoofdstuk 7) trekken we conclusies en formuleren we de oorzaken die we (denken te) zien. Op basis daarvan gaan we over tot de planning van activiteiten en onderzoek, gericht op het verbeteren van de tegenvallende resultaten en het borgen van de goede. Uiteraard geldt hetzelfde voor alle kengetallen die we jaarlijks op een rij zetten.

Examenresultaten 2013-2016

2013-2016	Percentage geslaagd (afgerond)	
	VMBO-b	VMBO-k
2013-2014	100	87
2014-2015	88	95
2015-2016	100	97

Aan de volgende concrete ambities werken we in de Koersplanperiode 2017-2020:

- 1 Het Reeshof College heeft in 2018 een slagingspercentage dat op of boven het landelijk gemiddelde ligt.
- 2 De examencijfers van alle vakken op het Reeshof College liggen in 2018 op of boven het landelijk gemiddelde.
- 3 Het Reeshof College heeft in 2018 een verschil van minder dan 0,5 tussen de SE- en de CE-resultaten bij alle vakken.
- 4 Het Reeshof College scoort per 2017-2018 op alle inspectie-indicatoren voldoende.
- 5 Het Reeshof College heeft per 2017-2018 een ziekteverzuimpercentage onder de 5,3%.
- 6 De tevredenheid van leerlingen, ouders en personeel ligt per 2017-2018 op of boven het landelijk gemiddelde.
- 7 De veiligheidsbeleving van leerlingen, ouders en personeel ligt per 2017-2018 op of boven het landelijk gemiddelde.
- 8 Het Reeshof College kent in 2017 een gerealiseerde sluitende begroting.
- 9 Het Reeshof College heeft per 1 augustus 2018 een doelmatig cyclisch systeem van kwaliteitszorg.
- 10 Per 1 augustus 2018 heeft het Reeshof College een lijn- en stafinrichting die past bij de doelen, zoals verwoord in het voorliggende Koersplan.
- 11 Al onze docenten zijn bevoegd of daarvoor studierend. Al onze medewerkers hebben zich geregistreerd in het Lerarenregister.

Opbrengstgericht werken en professionalisering

Met ons jaarlijkse onderwijsverslag hebben we een instrument om in gesprek te gaan met ons bestuur. In aanvulling op het onderwijsverslag 2016 - 2017 hebben we samen vastgesteld dat we gericht werken aan opbrengsten en hier jaarlijks op reflecteren. Jaarlijks ontwikkelen we op basis van deze monitoring en reflectie een jaarplan, waarin we doelstellingen voor dat jaar benoemen. Ook hierop passen we de PDCA-cyclus toe. Onze resultaten en beleidsdocumenten zijn openbaar in te zien op Scholen op de kaart. Daarmee verantwoorden we ons aan ouders en andere belanghebbenden.

Tot nu toe was deze werkwijze nog te veel persoonsafhankelijk en niet gestandaardiseerd. Vanaf 2017 hebben teams en vakgroepen de opdracht om volgens een vast format hun plannen op te stellen voor het komend jaar en voor de middellange termijn. Ondersteunende instrumenten daarbij zijn inmiddels in gebruik genomen (bijvoorbeeld het Magister Management Platform).

Binnen het opbrengstgericht werken en een opbrengstgerichte houding besteden we in 2017 – 2018 extra aandacht aan de manier waarop toetsing, normering en determinatie ingezet worden voor de niveaubepaling van de leerling. Op dit moment kijken we nog te veel naar ijver en te weinig naar capaciteiten, vaardigheden en attitude. Komend jaar scholen we een groep docenten om in een nieuwe determineringssystematiek om een leidende rol op zich te nemen. In de jaren daarna zullen we deze systematiek steeds verder optimaliseren.

Ook de didactische vaardigheden van docenten zijn de komende jaren een belangrijk aandachtspunt. Er is nadere professionalisering nodig als het gaat om het betekenisvol inrichten van het onderwijs en de afstemming op de individuele leerbehoeften van de leerlingen. Om hierop te sturen hebben we het Docentprofiel Reeshofcollege ontwikkeld (zie ook hoofdstuk 4), dat centraal zal staan in de gesprekkencyclus en de lesobservaties. Op deze manier stemmen we onderwijspraktijk, professionalisering en processen op elkaar af. Het belangrijkste ontwikkelpunt de komende jaren is daarin de professionele ontwikkeling van docenten en leidinggevenden.

Tevredenheid

Jaarlijks meten wij de tevredenheid van onze leerlingen en hun ouders. Deze monitoring laat zien dat zowel ouders als leerlingen tevreden zijn over de school (de tevredenheid ligt hoger dan in de vergelijkingsgroep) en dat de leerlingen zich zeer veilig voelen. In ons Schoolveiligheidsplan lichten we toe hoe we dit bereiken en borgen (zie hoofdstuk 7).

6 Financiën

Om de doelstellingen binnen de koers van de school zoals verwoord in dit Koersplan te kunnen realiseren, is een financieel beleid nodig dat in dienst staat van deze doelstellingen. Ons financieel beleidsplan (zie hoofdstuk 7) is daarop gericht.

Voor de komende periode zijn onderstaande uitgangspunten van belang:

- 1 De uitvoering van dit Koersplan mag geen extra geld kosten. Schuiven binnen het budget is wel mogelijk.
- 2 Het Reeshof College is financieel een gezonde organisatie. Om te zorgen dat dit zo blijft, is het belangrijk dat het personeelsbestand en de omvang, uitgedrukt in fulltime banen, op hoofdlijnen niet toenemen onder invloed van dit plan.

Het Reeshof College maakt momenteel geen gebruik van sponsoring.

7 Onderliggende documenten

In dit hoofdstuk geven we een opsomming van de documenten die ten grondslag liggen aan of een uitwerking zijn van dit Koersplan. Deze lijst wordt gedurende de planperiode voortdurend aangevuld en aangepast.

- financieel beleidsplan
- pta's
- 'pionieren ontmoet verankeren' – Meesterproef NSO E. van Baest
- examenreglement
- schoolveiligheidsplan
- zorgplan
- onderwijsverslag 2015-2016
- rekenbevorderingsplan
- taalbevorderingsplan
- beleidsplan digitale geletterdheid
- beleidsplan 21st century skills
- kwaliteitsbeleidsplan
- projectplan Taaltuin
- projectplan Leerling in beeld
- projectplan Schoolsteward
- projectplan Peer Learning

- reeds beschikbaar
- in ontwikkeling

8 Lijst met afkortingen

RC	Reeshof College	En	Engels
SOVOT	Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Tilburg	Ma	maatschappijleer
VMBO	voorbereidend middelbaar beroeps onderwijs	Nsk	natuurkunde
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs	BV	beeldende vorming
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	CKV	cultuur & kunstzinnige vorming
MBO	middelbaar beroeps onderwijs	IB'er	interne begeleider
bb	basisberoepsgerichte Leerweg	OOP	onderwijsondersteunend personeel
kb	kaderberoepsgerichte leerweg	MarCom	marketing en communicatie
g	gemengde leerweg	ELO	elektronische leeromgeving
tl	theoretische Leerweg	PDCA	plan, do, check, act
AVO	Algemeen Vormend Onderwijs	MR	medezeggenschapsraad
ISP	Intersectoraal Praktijk/Programma	PTA	programma toetsing & afsluiting
M&T	Mens & Toekomst	lIn	leerling
ICT	Informatie- & Communicatietechnologie	POP	persoonlijk ontwikkelingsplan
M&M	Mens & Maatschappij	MMP	Magister managementinformatie
M&N	Mens & Natuur	LPA	leerplichtambtenaar
M&C	Mens & Creativiteit	GGD	gemeentelijke gezondheidsdienst
B-uur	begeleidingsuur	GGZ	geestelijke gezondheidszorg
KWT	keuzewerktijd	LGC	leerlinggebonden coach
LO	lichamelijke opvoeding	SMW	schoolmaatschappelijk werk
LO2	lichamelijke opvoeding 2 à examenvak bovenbouw VMBO	RT	remedial teacher
LWOO	leerwegondersteunend onderwijs	TAC	Toewijzings- en Advies Commissie
RVC	Regionale Verwijzingscommissie	SE	schoolexamen
LGF	leerlinggebonden financiering	CE	centraal examen
Ne	Nederlands	NSO	Nederlandse School voor Onderwijsmanagement

KOERSPLAN REESHOF COLLEGE 2017 – 2020

Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Tilburg
(gemengde en) theoretische leerweg

*HET REESHOF COLLEGE.....
MEER DAN EEN DIPLOMA!*

Inhoud

Ons Koersplan	3
Onze school	5
1 Identiteit, missie en visie	7
2 Onderwijs	11
3 De leerling in beeld: leerlingenzorg	19
4 Personeelsbeleid	21
5 Kwaliteit	23
6 Financiën	27
7 Onderliggende documenten	29

Ons Koersplan

Met plezier presenteren wij het schoolplan van het Reeshof College van Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Tilburg (SOVOT) voor de jaren 2017 – 2020. Wij noemen dit ons Koersplan. SOVOT biedt op de locatie Reeshof College binnen het vmbo-onderwijs de gemengde- en theoriegerichte leerweg aan. Na acht jaren van oprichting, richting bepalen en inrichten is de school toe aan meer verfijning en versteviging van het tot nu toe ontwikkelde onderwijsbeleid en de uitvoering daarvan. In dit plan beschrijven wij welke keuzes we maken voor de toekomst en hoe wij deze keuzes vorm en inhoud geven.

Ons Koersplan is een flexibel document. Het groeit mee met de richting en met de inzichten die wij gaandeweg opdoen. Dit gebeurt vanuit de gedachte van het continu verbeteren (die ten grondslag ligt aan ons kwaliteitsbeleid) en het samen verder ontwikkelen.

Het principe van continu verbeteren brengt met zich mee dat wij de dingen behouden die goed zijn en de dingen die niet blijken bij te dragen

*zie hiervoor hoofdstuk 7

aan het bereiken van de gestelde doelen schrappen. Jongeren in ontwikkeling hebben recht op een school die hen tijd geeft, die voor succeservaringen zorgt en de leerlingen, door effectieve feedback, laat leren van hun fouten. Als dit ons lukt, ervaren we de trots en de vreugde die we belangrijk vinden voor onze school. 'Je vindt je weg door hem te gaan' is daarbij onze overtuiging.

Ook vinden wij het belangrijk dat ons Koersplan inspirerend is voor iedereen die in de organisatie werkt. Op basis van het strategisch beleid geven wij ons onderwijs vorm met eigen verantwoordelijkheden voor alle betrokkenen.

Onder het Koersplan liggen deelplannen*, die het strategisch beleid uitwerken op tactisch en concreet operationeel niveau.

Onze school

Op de locatie Reeshof College wordt onderwijs aangeboden voor alle niveaus van het vmbo (basisberoepsgericht, kaderberoepsgericht, gemengd-theoretisch en theoretisch).

De besturen van de Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Tilburg (SOVOT) en de Stichting Onderwijsgroep Tilburg hebben de handen ineengeslagen om dit mogelijk te maken. Op deze locatie is een school van het Beatrix College¹ van SOVOT (nevenvestiging) en een school van Onderwijsgroep Tilburg (zelfstandige vestiging) gevestigd. SOVOT verzorgt de gemengde en theoretische leerweg. Onderwijsgroep Tilburg verzorgt de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg met leerwegondersteunend onderwijs. Binnen de kaders van de wettelijke mogelijkheden wordt waar mogelijk samengewerkt. Deze locatiegebonden samenwerking tussen de beide autonome onderwijsorganisaties is gebaseerd op het gezamenlijke uitgangspunt dat onderwijsvoorzieningen doelmatig worden gebruikt en er geen bekostiging wordt verworven die gericht is op bekostigingsmaximalisatie. Voor leerlingen en hun ouders dient duidelijk te zijn aan welke school onderwijs wordt gevolgd. En ook de medezeggenschap van personeel, leerlingen en ouders/verzorgers is, op het niveau van het eigen bevoegd gezag, geborgd.

Wanneer een leerling binnen de locatie Reeshof College overstapt van basis- of kaderberoepsgerichte leerweg naar de gemengde of

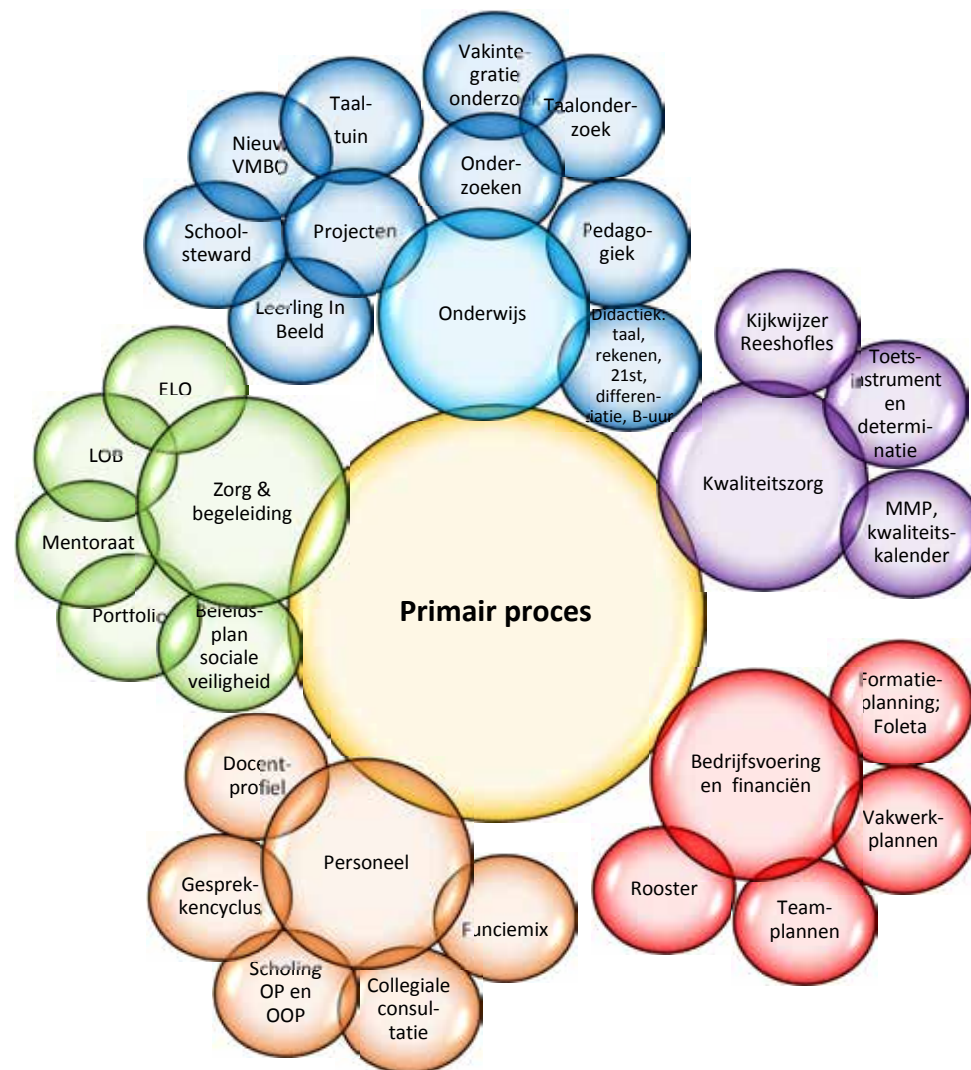
theoretische leerweg en andersom, wordt hij of zij uitgeschreven bij de ene of direct weer ingeschreven bij de andere onderwijsinstelling. De school werkt vanuit 'één locatiegedachte'. De schoollocatieregels zijn voor alle leerlingen gelijk: of zij nu ingeschreven staan bij de SOVOT of Onderwijsgroep Tilburg. De directeur van het Reeshof College is namens de SOVOT of Onderwijsgroep Tilburg belast met en verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid van de beide scholen. De nauwe samenwerking tussen SOVOT en Onderwijsgroep Tilburg bevordert een goede doorstroming naar zowel mbo als havo 4, waarbij de doorstroom naar het mbo voor ons de route is.

Dit is het Koersplan van locatie het Reeshof College van SOVOT.

Onderstaande afbeelding maakt duidelijk dat al ons handelen en al onze werkprocessen in dienst staan van het primaire proces. Dit alles is gericht op een toekomstgerichte ontwikkeling van onze leerlingen. In de diverse onderdelen staan beleidsonderwerpen benoemd welke wij de komende jaren extra aandacht zullen geven en dus verder zullen ontwikkelen.

² Brinnummer 09VG

¹ Brinnummer 18XU 01

1 Identiteit, missie en visie

1.1 Identiteit

Het Reeshof College is een school waar mensen trots op zijn en waar ze met plezier naartoe gaan

Dit is het Koersplan van de locatie Reeshof College van SOVOT (g) en t.l. Met 'Reeshof College' wordt in de hierna volgende tekst expliciet de vestiging van de SOVOT bedoeld. Het Reeshof College is een school die midden in de maatschappij staat: in de wijk de Reeshof, zijn omgeving en de regio Tilburg. Onze samenleving kent een heel gevarieerde samenstelling. Op het Reeshof College is iedereen welkom. Wij zijn een school waar mensen, ondanks de verschillen, respectvol met elkaar

omgaan en waar zij veilig kunnen leren en werken.

Zij voelen zich zichtbaar verantwoordelijk voor de leefomgeving in en buiten de school. Het Reeshof College is een plek waar zij trots op zijn en waar ze met plezier naartoe gaan.

Na afloop kijken ze er met goede herinneringen op terug. Om dat te bereiken vragen we alle betrokkenen om bovenstaande uitgangspunten te onderschrijven.

1.2 Missie: waar staan we voor?

Het Reeshof College staat voor meer dan een diploma

Leerlingen leren om zich te ontwikkelen, nu en voor hun toekomst. Ze ontwikkelen zich om een goede baan te vinden en om in hun sociale context een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving. Het onderwijs heeft in dit ontwikkelingsproces een belangrijke functie. Het Reeshof College geeft leerlingen door goede loopbaanbegeleiding en het aanleren van kennis, vaardigheden en attitudes een basis om die bijdrage te kunnen leveren. Het meegeven van beroepsbeelden en bijbehorende

beroepshoudingen is daarom een belangrijk speerpunt van de school. Om hieraan concreet vorm en inhoud te geven, onderhouden wij een groot netwerk met de praktijk, zowel binnen als buiten de school. Dit motiveert leerlingen en betreft hen bij het onderwijsproces. Het Reeshof College werkt in dit proces samen met ouders/verzorgers, maatschappelijke organisaties, het middelbaar beroepsonderwijs en bedrijven.

1.3 Visie: waar gaan we voor?

Op het Reeshof College staan in het onderwijs een praktische leerstijl, uitgestelde keuze, brede beroepsoriëntatie en loopbaanbegeleiding centraal

Leerlingen in het voortgezet onderwijs moeten vaak erg vroeg kiezen welke opleiding en/of richting zij na het vmbo gaan volgen. Op het Reeshof College kunnen leerlingen dat keuzemoment tot halverwege het derde leerjaar uitstellen. We zorgen voor een lesprogramma waarin leerlingen degelijk onderwijs krijgen in algemeen vormende vakken en in leergebieden. Daarnaast maken leerlingen breed kennis met de verschillende beroepsrichtingen waaruit zij later kunnen kiezen. Dat zorgt ervoor dat de uiteindelijke keuze bewuster wordt gemaakt en de kans op teleurstellingen kleiner wordt.

Veel vmbo-leerlingen presteren het best als de school een programma biedt waarin theorie en praktijk gecombineerd zijn. Deze combinatie

zorgt ervoor dat onderwijs leuk, aantrekkelijk en motiverend blijft voor jonge mensen. 'Leren door te doen' is belangrijk. We leggen daarvoor contacten met bedrijven en organisaties in de buurt en daarbuiten.

Ook de school zelf is een oefenplaats waar leerlingen in praktijksituaties leren. Ieder individu is uniek en ieder heeft bijzondere kwaliteiten. Wij bieden leerlingen de gelegenheid om ook binnen de school hun talenten uit te bouwen en nieuwe talenten te ontdekken. Hiervoor maken wij binnen het rooster bewust ruimte. Dit doen we niet alleen in praktijklokalen, maar ook door leerlingen een praktische rol en verantwoordelijkheid te geven op verschillende plekken in de schoolorganisatie.

Het Reeshof College gaat voor:

- *uitstel van het keuzemoment tot in het derde leerjaar;*
- *koppeling van theorie en praktijk binnen de school;*
- *koppeling van theorie en praktijk buiten de school.*

1.4 Doelen: waar werken we naartoe?

Het Reeshof College bestaat 7 jaar en stabiliseert op het gebied van leerlingenaantal. Na een periode van opbouw en organisatie is het nu tijd om de georganiseerde processen en werkwijzen kritisch tegen het licht te houden, te optimaliseren en op elkaar af te stemmen. Met de wisseling van zijn directeur in 2016 is, na een overgangsjaar, een nieuwe koers ingezet. In dit jaar maken we de transitie van Koersplan 2014-2018 naar Koersplan 2017-2020. In deze ontwikkeling werken we vooral aan verfijning en versteviging. Verfijning om de koers scherper en daarmee beter hanteerbaar te maken, versteviging om de koers een duidelijke plaats te geven in de dagelijkse processen en werkwijzen van het Reeshof College. Zie hiervoor de relevante documenten (zie hoofdstuk 7).

Voor de voorliggende Koersplanperiode hebben we de volgende strategische doelen gesteld (zie hoofdstuk 5 voor een meer concrete uitwerking):

- verdere professionalisering van het personeelsbeleid: alle personeelsleden hebben een persoonlijk ontwikkelingsplan. De gesprekkencyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken wordt gehanteerd;
- de resultaten vertonen een stijgende lijn;
- het ziekteverzuim vertoont een dalende lijn;
- de tevredenheid over schoolklimaat en veiligheid blijft minimaal op het huidige niveau (2015-2016);
- het onderwijsleerproces voldoet aan de ambities die we in dit Koersplan formuleren.

1.5 Aanpak: hoe doen we dat waar werken we naartoe?

Het Reeshof College is een school die stimuleert om het beste uit jezelf te halen

Door leraren en leerlingen bewust te stimuleren het beste uit zichzelf te halen, halen we meer uit mensen dan ze zelf voor mogelijk gehouden hadden!

Dit doen we door:

- de leerlingen uit te dagen méér te doen dan het voorgeschreven onderwijsprogramma;
- de leerlingen de kans te geven te leren op een hoger niveau dan waarmee ze binnenkwamen;

- maatwerk te leveren aan elke leerling om voor hem/haar hoogst haalbare te bereiken;
- in de professionele dialoog met elke leraar diens belang en dat van de school aan elkaar te verbinden;
- de leraren veel professionaliseringsmogelijkheden te bieden.

2 Onderwijs

Het Reeshof College verzorgt breed intersectoraal vmbo, waarbinnen we recht doen aan verschillen. We dagen leerlingen uit en ondersteunen waar nodig. Zoals we op het Reeshof College zeggen en schrijven: we gaan voor jouw toekomst met jouw talenten.

Ons vmbo

Sinds de komst van de schoollocatie het Reeshof College beschikt de wijk 'Reeshof' over een compleet onderwijsaanbod. Het Beatrix College, de buurschool, biedt vmbo-tl, havo en vwo aan. Op de schoollocatie Reeshof College worden alle niveaus van het vmbo aangeboden. De Onderwijsgroep Tilburg biedt vmbo-bb en -bk met leerwegondersteunend onderwijs aan. Wij bieden vmbo-(g)tl aan.

De tl-route op het Reeshof College is vooral gericht op doorstroom richting het mbo en daarom meer praktisch ingevuld: de leerlingen volgen een extra, beroepsgericht, vak. Alle leerlingen in de tl-route van het Reeshof College behalen een diploma theoretische leerweg en daarnaast een certificaat binnen het profiel Dienstverlening en Producten.

Nieuw vmbo

Landelijk zijn per 1 augustus 2016 in de bovenbouw van de basisberoepsgerichte leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg en de gemengde leerweg de beroepsgerichte afdelingsprogramma's vervangen door uitstroomrichtingen. Een uitstroomrichting is de combinatie van algemeen vormende vakken en een beroepsgericht programma. Binnen dit deel van het onderwijs komt er veel meer ruimte voor maatwerk voor leerlingen, profilering van scholen en aansluiting

bij regionaal vervolgonderwijs en relevante thema's op de regionale arbeidsmarkt.

Het Reeshof College biedt de volgende uitstroomrichtingen aan:

- commercie
- dienstverlening
- technologie

Omdat het Reeshof College een jonge school is en nog maar enkele examenlichtingen heeft opgeleid, gebeurt dit op onze school een jaar later, dus per 1 augustus 2017. Dat betekent dat in de planperiode van dit Koersplan de transitie gemaakt wordt.

De pijlers onder ons onderwijs

Ons onderwijs kenmerkt zich door drie pijlers, die samen zorgen voor een stevig bouwwerk:

- ken jezelf en je mogelijkheden;
- meer dan je gedacht had;
- werken aan je toekomst.

Onderzoek

Directeur Esger van Baest heeft in het kader van zijn Meesterproef voor de Nederlandse School voor Onderwijsmanagement (NSO) onderzocht in welke mate de oorspronkelijke vijf pijlers in de school en in het onderwijsleerproces geborgd zijn.³ Het onderzoek leidde ertoe dat we de vijf pijlers terugbrachten naar drie. Bij elke pijler bespreken we wat het onderzoek heeft laten zien.

PIJLER 1: Ken jezelf en je mogelijkheden

Kernbegrippen

- identiteit en burgerschapsvorming
- talent
- passielijn

Identiteit en burgerschap

Het Reeshof College wil leerlingen meer meegeven dan een diploma. Maatschappelijke redzaamheid, burgerschap, opleiding en beroep vragen immers naast kennis een aantal vaardigheden en competenties. Het Reeshof College zet tijdens alle lessen in op de volgende vaardigheden:

- **persoonlijkheid**: reflectief, creatief, leergierig en nieuwsgierig;
- **zelfredzaamheid**: materiaal op orde, kunnen omgaan met tijd en gemaakte afspraken, stages;
- **sociale vaardigheid**: communiceren, verantwoordelijkheid nemen, bewustzijn van normen en waarden;
- **omgevingsbewustheid**: feedback geven en ontvangen, respect, fatsoen, normen en waarden, regels en afspraken;

³ Pionieren ontmoet verankeren, Onderzoek naar de mate van borging van het onderwijsconcept op het Reeshof College, Tilburg, juli 2016

- **professionele beroepshouding**: zelfredzaamheid, respect, plannen, regels en afspraken.

Er wordt een plan ontwikkeld met daarin bovenstaande kernwoorden (vaardigheden en competenties) uitgeschreven per leerjaar. In dit plan is te zien waar we per leerjaar op inzetten en welke vooruitgang we willen zien.

Talent

De begeleiding aan leerlingen en personeel is erop gericht talenten zichtbaar te krijgen en deze verder te stimuleren.

Op het Reeshof College zijn we ervan overtuigd dat iedereen 'iets' heeft waar hij of zij goed in is en dat, wanneer hier aandacht voor is, de ontwikkeling hiervan een versterkend effect heeft op het zelfvertrouwen en welzijn.

Passielijn

In leerjaar 1 en 2 bieden we de passielijn aan. Dit betekent dat er voor personeelsleden en leerlingen ruimte is om buiten het verplichte programma met inhoudelijke activiteiten bezig te zijn. Deze activiteiten vinden buiten de reguliere schooltijd plaats.

Op het Reeshof College geloven we dat ieder mens geboeid kan zijn of raken door verschillende activiteiten, dat hij of zij hierdoor gemotiveerd kan raken en ook anderen kan inspireren. We bedoelen dan interesses, passies en liefhebberijen waar hij of zij in uitblinkt. Wij brengen deze graag de school in. Voor leerlingen kunnen ze een bron van motivatie zijn, wat hun zelfvertrouwen ten goede komt. Personeelsleden en leerlingen dagen we uit!

Onderzoek

Het onderzoek laat zien dat de geïnterviewden het moeilijk vinden om te reflecteren op pijler 1 (toen nog genoemd *Ontdek het op onze school*) en het belang ervan aan te geven. Het begrip 'ontdekken' is niet tot leven gekomen in de school. Een uitzondering hierop is de passielijn. Deze heeft plaats gevonden in het dagelijks onderwijs buiten de reguliere lestijd, maar is nog wel te persoonsafhankelijk en daarmee kwetsbaar. Een nieuwe formulering leidt naar verwachting tot meer mogelijkheden om de pijler te vertalen in concreet leerling- en docentgedrag.

Doel

Binnen twee jaar is de passielijn geëvalueerd en bijgesteld. De ambitie is om deze volledig in te zetten vanuit talenten en passies van leerlingen en personeelsleden en niet meer docentgestuurd vanuit de leergebieden M&M, M&N en M&C. Het gewenste gedrag van leerling en docent zal komende beleidsperiode beschreven worden en gehanteerd worden in de begeleiding en beoordeling van leerling en docent.

Talentklas

Kinderen die van de basisschool naar het Reeshof College stromen in in een basis+/kader-klas (bb+/kb).

Wij hebben ervoor gekozen de kinderen met diverse adviezen in het eerste leerjaar bij elkaar te plaatsen. Dit omdat de ervaring ons heeft geleerd dat sommige leerlingen in het voortgezet onderwijs beter presteren dan, op basis van hun resultaten in groep 8, werd verwacht. De mogelijkheid wordt geboden om kinderen met een kb+ advies in te schrijven op de theoretische leerweg van onze school. Het Reeshof College wil kinderen de kans geven om hun capaciteiten te laten zien. Het eerste schooljaar is dan ook voor iedereen een 'talentenjaar'. In de kb+/tl klas bieden we de leerstof aan op het niveau van de theoretische leerweg. Het werken op het hoogste niveau in zo'n 'dakpanklas' past binnen leren kennen van jezelf en je talenten en 'het beste uit jezelf halen' (zie ook pijler 2). Aan het einde van het eerste leerjaar worden de leerlingen op basis van hun resultaten en hun ontwikkeling geplaatst in leerjaar 2 theoretisch. De leerling kan ook overstappen naar leerjaar 2 van de kadergerichte leerweg van Onerwijsgroep Tilburg.

PIJLER 2: Meer dan je gedacht had

Kernbegrippen

- degelijk onderwijs avo
- uitgestelde keuze
- goede loopbaanbegeleiding
- talentenjaar
- meer doen dan het standaard voorgeschreven pakket
- kans om te leren op een hoger niveau dan dat van het instroomadvies

Uitstroom

Vanaf leerjaar 3 plaatsen we de leerlingen op het niveau waarop ze zullen uitstromen en dus examen zullen doen. In de laatste twee jaar studeren de leerlingen op het niveau van de theoretische leerweg.

Diplomerings

Het Reeshof College streeft ernaar de leerlingen goed voor te bereiden op hun eindexamen, waarbij zoveel mogelijk leerlingen de mogelijkheid benutten op meer dan de verplichte vakken af te studeren. Het is onze ambitie om de leerlingen in de theoretische leerweg allemaal examen in een extra avo- en praktijkvak te laten doen. Daarnaast zet de school stevig in op een goede doorstroom naar het mbo (middelbaar beroepsonderwijs) door het vak Mens & Toekomst in leerjaar 1 en 2 aan te bieden en de uitstroomprofielen in leerjaar 3 en 4. Samen met het mbo plant de school verschillende intensieve activiteiten die een doorlopende leerlijn voor leerlingen mogelijk maken en de overstap van vmbo naar mbo (of eventueel havo) goed voorbereiden.

Resultaten

Voor een analyse van de (examen)resultaten verwijzen wij naar hoofdstuk 5 Kwaliteit.

Kernprogramma

In leerjaar 1, 2 en 3tl wordt een begeleidingsuur (B-uur) aangeboden. Wekelijks wordt voor een aantal vakken de leerlingen verdieping en herhaling aangeboden om achterstanden in te halen. Leerjaar 3bb en 3kb kennen géén B-uur meer; hier wordt structureel één uur meer Nederlands en één uur rekenen in de week aangeboden. Leerlingen in leerjaar 2bb/kb die geen begeleidingsuur nodig hebben, kunnen *Deutsch für Profis* volgen. Zij verdiepen zich in het vak Duits voor een eventuele doorstroom van leerjaar 2 bb/kb naar leerjaar 3 tl. *Deutsch für Profis* loopt het hele jaar door voor dezelfde groep.

Voor het B-uur worden leerlingen per periode opnieuw ingedeeld, afhankelijk van studieresultaten, input van vakdocenten en inzicht van de mentor. In sommige gevallen komt het voor dat een mentor een leerling vrijstelling verleent voor het B-uur, omdat de leerling voor die vakken geen extra ondersteuning meer nodig heeft. Uiteraard worden leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) betrokken bij de keuze.

Profielen

In de transitie van oud naar nieuw vmbo maken we de overstap van intersectorale programma's naar profielen. Dat maakt het vmbo overzichtelijker. De leerling kan kiezen uit een aantal vakkenpakketten die aansluiten bij de verschillende afdelingen in het vmbo. Onze school verzorgt het profiel Dienstverlening en Producten (D&P). Van oud naar nieuw:

WERKGROEP NIEUW VMBO	Verschillen ISP tov D&P	
	HUIDIGE PROGRAMMA	NIEUWE PROGRAMMA
	TL: 1 examen voor alle sectoren.	TL: 2 modulen en 2 keuzevakken

Binnen D&P zijn op onze school de volgende uitstroomrichtingen mogelijk:

Dienstverlening

- kinderen
- sport & Veiligheid
- uiterlijke verzorging
- zorg: verpleging
- zorg: sociaal/maatschappelijk
- horeca

Technologie

- bouw, wonen en interieur
- produceren, installeren en energie
- techniek breed

Commercie

- handel
- secretariaat & facilitair
- toerisme/evenementen
- ict
- vormgeving

Keuzedeel examenklassen

In de examenklassen kunnen de leerlingen naast het kern- en profieldeel nog extra keuzes maken.

Leerjaar 4tl: In leerjaar 4 theoretische leerweg wordt gewerkt met KWT-uren (Keuze Werk Tijd). Twee uur per week kunnen de leerlingen kiezen van welk vak zij meer begeleiding willen. Ze hebben per uur de keuze uit vier examenvakken. Daarnaast kan de leerling ervoor kiezen zelfstandig, onder begeleiding, te studeren.

Deze Koersplanperiode bekijken we of deze extra keuze voor sommige leerlingen geen te hoge belasting is. Wellicht zijn zij meer gebaat bij extra individuele hulp bij het leren (plannen, leren leren) om meer uit zichzelf te halen. Wij zullen onderzoeken welke effecten deze extra keuzes van de afgelopen jaren hebben gehad. Op basis van deze onderzoeksresultaten zullen wij ons beleid handhaven of aanpassen.

Samenhang

We streven naar een tweejaarlijkse schoolmusical. Dit is een project waarbij diverse vakken in onderbouw en bovenbouw samenkomen in een samenhangend geheel. Vanuit verschillende invalshoeken zetten we talenten én mogelijke toekomstige banen (toekomstdromen) contextrijk in. Dit stijgt dus ver uit boven acteren op een Bühne.

Onderzoek

Pijler 2 heeft een prominente plaats in het dagelijks onderwijs op het Reeshof College. De oefensituaties en praktijkpleinen zijn omgevingen waar leerlingen gestimuleerd worden het beste uit zichzelf te halen. De samenhang tussen de verschillende vakgebieden verdient daarbij nog extra aandacht en kan de intensiteit nog verder vergroten. Loopbaanbegeleiding en begeleiding in algemene zin worden regelmatig benoemd als belangrijk onderdeel van deze pijler. De rol van de docent als begeleider wordt daarbij als aandachtspunt benoemd.

Doelen

- Definitieve invulling B-uren en KWT-uren.
- We ontwikkelen een programma op maat, waarbij we de leerling en zijn of haar leerproces volgen vanaf zijn of haar instapniveau. We krijgen daarmee inzicht in hoe de leerling leert en wat hij of zij in de begeleiding nodig heeft.

PIJLER 3: Werken aan je toekomst

Kernbegrippen

- leren in de praktijk
- brede beroepsoriëntatie
- kennismaken met verschillende keuzerichtingen
- meegeven van beroepsbeelden en beroepshouding
- samenwerken met ouders, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties

Loopbaanleren en intersectorale praktijkprogramma's

Het loopbaanleren is de basis van ons onderwijs. Binnen de profielen en in leerjaar 1 en 2 bij het vak Mens & Toekomst werken we aan vaardigheden (zie ook Pijler 1, Identiteit en burgerschap) en beroepshouding. Binnen deze lessen maken we de koppeling naar vervolgopleidingen en beroepen. Bij de beroepsgerichte profielmodulen in de basis- en kaderopleiding kiezen we er bewust voor om leerlingen van de beide niveaus samen te laten leren.

Externe stages zijn een wezenlijk onderdeel van het loopbaanleren. De school heeft hierop een duidelijke visie, die nog in detail uitgewerkt gaat worden.

Onderzoek

De meeste onderdelen van pijler 3 hebben een duidelijke plaats in het dagelijks onderwijs op het Reeshof College gekregen. In het werken aan de toekomst wordt verhoudingsgewijs veel aandacht besteed aan attitude-ontwikkeling. Het bijbrengen van discipline en fatsoenlijk gedrag neemt daar een prominente plaats in.

Nog onvoldoende ontwikkeld zijn de praktijkleersituaties, de samenhang tussen praktijk en theorie en de samenwerking met ouders, bedrijven en andere scholen. Met name de docenten uit de onderbouw gaven aan dat zij de werkwijze, zoals gebruikt op de werkpleinen in de bovenbouw, meer te willen gaan inbedden in de onderbouw.

Doelen

- De school gaat zich onderscheiden in het loopbaanleren door contextrijk onderwijs. Dat gebeurt door dit uit te bouwen naar projecten in de buurt en de wijk, naar projecten in de bedrijven in en rondom de wijk, en zo mogelijk verder in de stad Tilburg en omgeving.
- Opbouw, doel, nut en inhoud van de stages in de vier leerjaren zijn duidelijker herkenbaar in het onderwijsprogramma. De voorkeursbranche van de leerling krijgt hierin een plek.
- De praktijkprogramma's en de inhoud van het onderwijs zijn aan elkaar gekoppeld en hangen met elkaar samen. Ook is er een zichtbare verbinding met de uitstroomrichtingen commercie, dienstverlening en technologie.
- In de onderbouw is ICT onderdeel van het vak Mens & Toekomst: Hierin leren zij de mogelijkheden van de digitale wereld en worden ze voorbereid op de beroepscomponent in de bovenbouw. Na de praktijkexamens zetten we hiervoor de praktijkruimtes in.

beleidslijnen

Binnen de drie pijlers zetten we inhoudelijke ontwikkelingen in langs vijf beleidslijnen: Rekenbevordering, Taalbevordering, Digitale geletterdheid, Vaardigheden (21st century skills) en nieuw vmbo.

Beleidslijn 1: Rekenbevordering

We streven ernaar om uiterlijk in 2018 aan het eind van leerjaar 4 de leerlingen af te leveren op niveau 2F, met als belangrijk doel dat zij startbekwaam zijn voor een eigen positie in de maatschappij en voor doorstroming naar het mbo. We hebben daarvoor een beleidstraject ingezet dat loopt van 2017 tot 2021. Het rekenbevorderingsplan is in ontwikkeling en zal in de zomer van 2018 gereed zijn.

Beleidslijn 2: Taalbevordering

Ook voor taal streven we ernaar om uiterlijk in 2018 aan het eind van leerjaar 4 de leerlingen af te leveren op niveau 2F. Ook hier is het doel hen startbekwaam te maken voor een eigen positie in de maatschappij en voor doorstroming naar het mbo. Bovendien willen we bereiken dat meerdere vakgroepen zich richten op taalonderwijs (taalgericht vakonderwijs). Het uit te werken beleidstraject loopt van 2017 tot 2021. Het taalbevorderingsplan is in ontwikkeling en zal in de zomer van 2018 gereed zijn.

Beleidslijn 3: Digitale geletterdheid

In de beleidslijn digitale geletterdheid streven we het volgende doel na: in 2020 zijn leerlingen die onze school verlaten compleet digitaal geletterd en beschikken wij over een team bekwame docenten die dit leerproces begeleiden en faciliteren. Het beleidsplan dat momenteel ontwikkeld wordt omvat vier schooljaren (2017-2021). In een nulmeting inventariseren we de bekwaamheden van het personeel; op basis daarvan stellen we een scholingsplan op. Intussen worden opdrachten voor leerlingen geïmplementeerd in het primaire proces. We zorgen ervoor dat leerlingen tijdig (eind leerjaar 2) ver genoeg zijn om te beginnen met het programma voor het praktijkexamen. Het beleidsplan zal in de zomer van 2018 gereed zijn.

Beleidslijn 4: 21st century skills

In de 21e eeuw hebben mensen andere vaardigheden nodig dan in de eeuwen hiervoor. Digitalisering en mondialisering vragen andersoortige competenties. Het gaat om kritisch denken, creatief denken, probleemoplossend vermogen, computational thinking, informatievaardigheden, ICT-basisvaardigheden, mediawijsheid, communiceren, samenwerken, sociale en culturele vaardigheden en zelfregulering. Voor de competenties die horen bij digitale geletterdheid werken we in beleidslijn 3 (zie hierboven). Voor de overige vaardigheden ontwikkelt een werkgroep een doorlopende leerlijn voor het hele Reeshof College. Voor de experimentele ontwikkelfase, die loopt van 2015 tot 2017, is inmiddels een vaardighedenkaart gemaakt.

In de komende jaren (het beleidsplan in ontwikkeling loopt tot 2021) zullen alle vaardigheidslijnen bij elkaar gebracht worden in het leerlingenportfolio en zal dit in het lesprogramma aanbod opgenomen worden om specifiek aan deze vaardigheden te werken. Het beleidsplan zal in de zomer van 2018 gereed zijn.

Beleidslijn 5: Nieuw vmbo

Deze beleidslijn is reeds beschreven in hoofdstuk 2.

Innovatie-kweekvijver

Naast het werk in het kader van de hierboven beschreven beleidslijnen voeren we innovatieve projecten uit, met als doel te onderzoeken in welke mate deze kunnen leiden tot structurele verbeteringen. Voor al deze projecten zijn de projectplannen in te zien. Het gaat in deze planperiode om:

- taaltuin (rijke taalomgeving)
- leerling in beeld (pedagogisch beleid)
- schoolsteward (burgerschapsvorming en peer learning)
- peer learning (burgerschapsvorming en sociale ontwikkeling)

3 De leerling in beeld: leerlingenzorg

Schoolklimaat en veiligheid

Het Reeshof College hecht aan een positief pedagogisch klimaat en besteedt veel aandacht aan veiligheid. Monitoring laat zien dat zowel ouders als leerlingen tevreden zijn over de school (de tevredenheid ligt hoger dan in de vergelijkingsgroep) en dat de leerlingen zich zeer veilig voelen. In ons schoolveiligheidsplan lichten we toe hoe we dit bereiken en borgen (zie hoofdstuk 7).

Elke leerling gekend

Onder leerlingenzorg verstaan wij alle zorg rondom een leerling: van mentor tot derdelijnszorg. De school heeft een schoolondersteuningsprofiel, waarin gestructureerd is aangegeven wie waarvoor verantwoordelijk is. Leerlingen en ouders/verzorgers weten bij wie ze terecht kunnen. In de ontwikkeling van de school en leerlingenzorg wordt gestreefd naar een vergroting van de expertise rondom zorg en ondersteuning in de eerste lijn. Dit wordt bewerkstelligd door de expertise van de 2e en 3e lijn over te brengen naar de 1e lijn (zie figuur 1e, 2e en 3e lijns zorg).

De visie op leerlingenzorg is helder geformuleerd: leerlingen in beeld, betrokkenheid bij de dingen die leerlingen meemaken, een veilige leeromgeving waar elke leerling zich gekend en erkend voelt. Door deze aanpak kunnen leerlingen op het Reeshof College zich prima ontwikkelen.

De mentor

Op het Reeshof College heeft elke leerling een mentor. De mentor is de spil in de begeleiding. In leerjaar 1 en 2 is er dagelijks contact met de mentor, in leerjaar 3 en 4 vier keer per week. Veelvuldig contact tussen de mentor en de leerlingen zorgt voor vroegtijdige signalering. De mentor is verantwoordelijk voor het volgen van de ontwikkeling van zijn of haar mentorleerlingen en voert begeleidingsgesprekken met zijn of haar mentorleerlingen individueel en met de klas. De mentor is ook het aanspreekpunt voor de ouders/verzorgers van zijn of haar leerlingen en voert in principe de oudergesprekken. De mentor is verantwoordelijk voor een veilige leer- en leefomgeving in de klas. Hij of zij raadpleegt andere docenten in geval van een gesignaleerd probleem. Bij een incident zoekt de mentor, in overleg met de leerling en de ouders/verzorgers, naar een passende oplossing. Zo nodig roept hij de hulp in van de teamleider en/of de zorgcoördinator. Door de kleinschaligheid van het Reeshof College zijn de lijnen kort en is de betrokkenheid erg hoog.

Aandachtspunt

Mentoren vullen hun taak op heel diverse manieren in. We zoeken naar meer afstemming. Deze Koersplanperiode wordt de wijze waarop de 1e lijnsbegeleiding is ingericht, onderzocht en verder aangepast aan de nieuwe koers. De beschrijving hiervan wordt opgenomen in het schoolondersteuningsprofiel.

Passend onderwijs

Passend onderwijs legt de zorgplicht bij scholen. Dat betekent dat zij er verantwoordelijk voor zijn alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Daarvoor werken reguliere en speciale scholen samen in regionale samenwerkingsverbanden.

Het Reeshof College maakt deel uit van het samenwerkingsverband Portvolio (regio Tilburg). Voor nadere informatie verwijzen we naar het schoolondersteuningsprofiel.

Leerwegondersteuning

Het Reeshof College heeft een lwoo-licentie voor de afdelingen basis en kader. Op het Reeshof College zitten leerlingen met een lwoo-indicatie. Deze indicatie is gebaseerd op leerachterstanden, IQ en/of lichte sociaal-emotionele problematiek. Het Reeshof College kan aan leerlingen met beperkte leerachterstanden, die kunnen functioneren in een klas met een reguliere groepsomvang van 25 leerlingen, adequate begeleiding bieden. In Tilburg zijn enkele vmbo-scholen die lwoo-leerlingen kleine klassen kunnen bieden. In geval van grote leerachterstanden, in combinatie met sociaal-emotionele problemen, krijgen zij intensieve begeleiding. Ouders/verzorgers van kinderen die op een van deze zorglocaties beter tot hun recht komen, zal geadviseerd worden hun kind daar in te schrijven. Voor aangenomen leerlingen, die van de basisschool vmbo basis/kader met lwoo indicatie kregen, geldt dat er door de leden van het Zorgteam een lwoo-indicatie wordt aangevraagd bij de TAC. (Toewijzings- en Advies Commissie)

Elke lwoo-leerling stelt met hulp van de mentor en eventueel ouder(s)/verzorger(s) een plan op; het zogenaamde Mijn Ondersteunings Plan. Het MOP is een groeidocument en wordt regelmatig geëvalueerd, aangescherpt en aangevuld.

Aandachtspunt

De structuur van de leerwegondersteuning is in de afgelopen schooljaren aangescherpt. Deze structuur moet cyclisch geëvalueerd worden.

4 Personeelsbeleid

In het personeelsbeleidsplan van het Reeshof College (zie hoofdstuk 7) is verwoord op welke wijze we docenten, onderwijsondersteunend personeel en leidinggevend inzetten om het onderwijs voor de leerlingen optimaal vorm te geven.

De dagelijkse leiding van de school is in handen van de directeur en de teamleiders. Zij zijn verantwoordelijk voor het waarborgen van de kwaliteit van de condities waaronder docenten en leerlingen hun werk doen. Daarnaast sturen zij vanuit hun onderwijskundig leiderschap de cyclus van opbrengstgericht werken aan en zorgen zij ervoor dat docenten een opbrengstgerichte houding hebben en vanuit deze houding handelen en beslissingen nemen. Een sluitende gesprekkencyclus maakt deel uit van de processen.

De komende Koersplanperiode wordt er expliciet gewerkt aan een passende lijn- en stafinrichting. Concreet betekent dit dat de posities beschreven worden waar dit nog niet het geval is en de functionaris op die positie vanuit de gesprekkencyclus beoordeeld wordt. Reeds is er voor het management een ontwikkeltraject ingezet. De komende beleidsperiode wordt dit, in het licht van dit Koersplan en de bijbehorende ambities, verder doorgezet.

Vanuit onze visie op personeelsbeleid hebben we een profiel ontwikkeld voor onze docenten. Welke docenten hebben we nodig om de school te kunnen zijn die we willen zijn? Welk docentengedrag draagt bij aan de doelen die we nastreven voor en met onze leerlingen? Het geformuleerde profiel is onder andere gebaseerd op de inzichten van Robert J. Marzano. Marzano vertaalde onderzoeksresultaten naar een model voor goed onderwijs en domeinen van effectief lesgeven. Op grond daarvan adviseert hij strategieën om het onderwijs in de klas te verbeteren.

De focus ligt op de leraar en zijn of haar handelen in de klas, met betere leerprestaties en de ontwikkeling van leerlingen als doel.

Onze docenten zijn:

- pedagogisch competent
- didactisch competent
- organisatorisch competent
- sociaal competent
- competent in reflectie en ontwikkeling

Tijdens de explosieve groei van de school zijn veel jonge docenten aangenomen, van wie een aantal nog niet de vereiste bevoegdheid bezat. Met de onbevoegde docenten zijn duidelijke afspraken gemaakt om hun bevoegdheid zo spoedig mogelijk te behalen. Deze collega's hebben op dit moment een tijdelijke aanstelling en zijn naast hun werkzaamheden voor het Reeshof College allen bezig met hun studie. Enkele studerende collega's maken gebruik van de Lerarenbeurs. Sinds 2013-2014 is de werving gericht op docenten met onderwijsbevoegdheid én ervaring in het examenjaar.

Om onze bekwaam- en bevoegdheden vast te leggen en ons daarover te verantwoorden, zullen al onze docenten in 2020 geregistreerd zijn in het lerarenregister.

Voor een kwalitatief goede uitvoering van het onderwijsleerproces kunnen onze docenten rekenen op ons professioneel onderwijsondersteunend personeel. De directeur is verantwoordelijk voor hun aansturing en de evaluatie van hun functioneren.

5 Kwaliteit

Het Reeshof College heeft *continu verbeteren* geformuleerd als grondslag voor zijn kwaliteitsbeleid. Wij leggen dan ook graag en regelmatig verantwoording af over de kwaliteit van ons werk. Ons Koersplan is hierin een instrument en daarmee een flexibel document. Het groeit mee met de richting en de inzichten die we vanuit de monitoring van onze processen en resultaten gaandeweg opdoen.

We monitoren de kwaliteit van ons onderwijs met de volgende instrumenten:

- examenresultaten (Magister, WOLF)
- leerlingvolgsysteem (Magister)
- tevredenheidsonderzoeken
- PDCA-cyclus Koersplan
- jaarlijks Onderwijsverslag

Jaarlijks ontwikkelen we op basis van de resultaten van de monitoring een jaarplan, waarin we doelstellingen voor dat jaar benoemen. Ook hierop passen we de PDCA-cyclus toe. Onze resultaten en beleidsdocumenten zijn openbaar in te zien op Scholen op de kaart. Daarmee verantwoorden we ons aan ouders/verzorgers en andere belanghebbenden.

Examenresultaten

De examenresultaten van vmbo-g en vmbo-t laat een daling zien van het aantal geslaagden. In ons jaarlijkse onderwijsverslag (zie hoofdstuk 7) trekken we conclusies en formuleren we de oorzaken die we (denken te) zien. Op basis daarvan gaan we over tot de planning van activiteiten en onderzoek, gericht op het verbeteren van de tegenvallende resultaten en borging van de goede. Uiteraard geldt hetzelfde voor alle kengetallen, die we jaarlijks op een rij zetten.

Examenresultaten 2013-2016

2013-2016	Percentage geslaagd (afgerond)	
	VMBO-g	VMBO-t
2013-2014	100	95
2014-2015	100	92
2015-2016	88	88

Aan de volgende concrete ambities werken we in de Koersplanperiode 2017-2020:

- 1 Het Reeshof College heeft in 2018 een slagingspercentage dat op of boven het landelijk gemiddelde ligt.
- 2 De examencijfers van alle vakken op het Reeshof College liggen in 2018 op of boven het landelijk gemiddelde.
- 3 Het Reeshof College heeft in 2018 een verschil van minder dan 0,5 tussen de SE- en de CE-resultaten bij alle vakken.
- 4 Het Reeshof College scoort per 2017-2018 op alle inspectie-indicatoren voldoende.
- 5 Het Reeshof College heeft per 2017-2018 een ziekteverzuimpercentage onder de 5,3%.
- 6 De tevredenheid van leerlingen, ouders en personeel ligt per 2017-2018 op of boven het landelijk gemiddelde.
- 7 De veiligheidsbeleving van leerlingen, ouders en personeel ligt per 2017-2018 op of boven het landelijk gemiddelde.
- 8 Het Reeshof College kent in 2017 een gerealiseerde sluitende begroting.
- 9 Het Reeshof College heeft per 1 augustus 2018 een doelmatig cyclisch systeem van kwaliteitszorg.
- 10 Per 1 augustus 2018 heeft het Reeshof College een lijn- en stafinrichting die past bij de doelen, zoals verwoord in het voorliggende Koersplan.
- 11 Al onze docenten zijn bevoegd of studerend hiervoor. Al onze medewerkers hebben zich geregistreerd in het Lerarenregister.

Opbrengstgericht werken en professionalisering

Met ons jaarlijkse onderwijsverslag hebben we een instrument om in gesprek te gaan met ons bestuur. In aanvulling op het onderwijsverslag 2016 - 2017 hebben we samen vastgesteld dat we gericht werken aan opbrengsten en hier jaarlijks op reflecteren. Jaarlijks ontwikkelen we op basis van deze monitoring en reflectie een jaarplan, waarin we doelstellingen voor dat jaar benoemen. Ook hierop passen we de PDCA-cyclus toe. Onze resultaten en beleidsdocumenten zijn openbaar in te zien op Scholen op de kaart. Daarmee verantwoorden we ons aan ouders/verzorgenden en andere belanghebbenden.

Tot nu toe was deze werkwijze nog te veel persoonsafhankelijk en niet gestandaardiseerd. Vanaf 2017 hebben teams en vakgroepen de opdracht om volgens een vast format hun plannen op te stellen voor het komend jaar en voor de middellange termijn. Ondersteunende instrumenten daarbij zijn inmiddels in gebruik genomen (bijvoorbeeld het Magister Management Platform).

Binnen het opbrengstgericht werken en een opbrengstgerichte houding besteden we in 2017 – 2018 extra aandacht aan de manier waarop toetsing, normering en determinatie ingezet worden voor de niveaubepaling van de leerling. Op dit moment kijken we nog te veel naar ijver en te weinig naar capaciteiten, vaardigheden en attitude. Komend jaar scholen we een groep docenten om in een nieuwe determineringssystematiek een leidende rol op zich te nemen. In de jaren daarna zullen we deze systematiek steeds verder optimaliseren.

Ook de didactische vaardigheden van docenten zijn de komende jaren een belangrijk aandachtspunt. Er is nadere professionalisering nodig als het gaat om het betekenisvol inrichten van het onderwijs en de afstemming op de individuele leerbehoeften van de leerlingen. Om hierop te sturen hebben we het docentprofiel Reeshofcollege ontwikkeld (zie ook hoofdstuk 4), dat centraal zal staan in de gesprekkencyclus en de lesobservaties. Op deze manier stemmen we onderwijspraktijk, professionalisering en processen op elkaar af. De komende jaren is de professionele ontwikkeling van docenten en leidinggevenden hierin het belangrijkste ontwikkelpunt.

Tevredenheid

Jaarlijks meten wij de tevredenheid van onze leerlingen en hun ouders/verzorgers. Deze monitoring laat zien dat zowel leerlingen als ouders/verzorgers tevreden zijn over de school (de tevredenheid ligt hoger dan in de vergelijkingsgroep) en dat de leerlingen zich zeer veilig voelen. In ons schoolveiligheidsplan lichten we toe hoe we dit bereiken en borgen (zie hoofdstuk 7).

6 Financiën

Om de doelstellingen binnen de koers van de school zoals verwoord in dit Koersplan te kunnen realiseren, is een financieel beleid nodig dat in dienst staat van deze doelstellingen. Ons financieel beleidsplan (zie hoofdstuk 7) is daarop gericht.

Voor de komende periode zijn onderstaande uitgangspunten van belang:

- 1 De uitvoering van dit Koersplan mag geen extra geld kosten. Schuiven binnen het budget is wel mogelijk.
- 2 Het Reeshof College is financieel een gezonde organisatie. Om te zorgen dat dit zo blijft, is het belangrijk dat het personeelsbestand en de omvang, uitgedrukt in fulltime banen, onder invloed van dit plan, op hoofdlijnen niet toenemen.

Het Reeshof College maakt momenteel geen gebruik van sponsoring.

7 Onderliggende documenten

In dit hoofdstuk geven we een opsomming van de documenten die ten grondslag liggen aan of een uitwerking zijn van dit Koersplan. Deze lijst wordt gedurende de planperiode voortdurend aangevuld en aangepast.

- financieel beleidsplan
- pta's
- 'pionieren ontmoet verankeren' – Meesterproef NSO E. van Baest
- examenreglement
- schoolveiligheidsplan
- zorgplan
- onderwijsverslag 2015-2016
- rekenbevorderingsplan
- taalbevorderingsplan
- beleidsplan digitale geletterdheid
- beleidsplan 21st century skills
- kwaliteitsbeleidsplan
- projectplan Taaltuin
- projectplan Leerling in beeld
- projectplan Schoolsteward
- projectplan Peer Learning

- reeds beschikbaar
- in ontwikkeling

8 Lijst met afkortingen

RC	Reeshof College	En	Engels
SOVOT	Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Tilburg	Ma	maatschappijleer
VMBO	voorbereidend middelbaar beroeps onderwijs	Nsk	natuurkunde
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs	BV	beeldende vorming
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	CKV	cultuur & kunstzinnige vorming
MBO	middelbaar beroeps onderwijs	IB'er	interne begeleider
bb	basisberoepsgerichte Leerweg	OOP	onderwijsondersteunend personeel
kb	kaderberoepsgerichte leerweg	MarCom	marketing en communicatie
g	gemengde leerweg	ELO	elektronische leeromgeving
tl	theoretische Leerweg	PDCA	plan, do, check, act
AVO	algemeen vormend onderwijs	MR	medezeggenschapsraad
ISP	Intersectoraal Praktijk/Programma	PTA	programma toetsing & afsluiting
M&T	Mens & Toekomst	lIn	leerling
ICT	Informatie- & Communicatietechnologie	POP	persoonlijk ontwikkelingsplan
M&M	Mens & Maatschappij	MMP	Magister managementinformatie
M&N	Mens & Natuur	LPA	leerplichtambtenaar
M&C	Mens & Creativiteit	GGD	gemeentelijke gezondheidsdienst
B-uur	begeleidingsuur	GGZ	geestelijke gezondheidszorg
KWT	keuzewerktijd	LGC	leerlinggebonden coach
LO	lichamelijke opvoeding	SMW	schoolmaatschappelijk werk
LO2	lichamelijke opvoeding 2 à examenvak bovenbouw VMBO	RT	remedial teacher
LWOO	leerwegondersteunend onderwijs	TAC	Toewijzings- en Advies Commissie
RVC	Regionale Verwijzingscommissie	SE	schoolexamen
LGF	leerlinggebonden financiering	CE	centraal examen
Ne	Nederlands	NSO	Nederlandse School voor Onderwijsmanagement

